

Halljuk ama szeplős hölgyeket

kik arcukról egész egyszerűen leomssák az összes szeplőt és pattanást a DIANA szappan és DIANA krém segítségével.

KÖSZÖNŐ LEVELEK:

Igen tisztelt Gyógyszerész ur!

Ne vessen meg az én elismerő levelem, de nem tudom máséknál meghálálni azt, hogy a Diana krémje minden szeplőmet elmulasztotta. Különben nem volt semmi szépségem rajtam, de az a sok szeplő egészen eltorzította az arcomat s azt hiszem a fő az egy nőnél, hogy az arczóra sima és fehér legyen. Egész életemben hállásan fogok Önre gondolni. Üdvözl!

Hans Grete Sägerin.

Tekintetes ERENYI uram!

Ha lehet, küldjön utánvéttel 4 darab Diana-szappant, mert már elfogyott a másik 3 darab és én annyira megszoktam már a Diana szappant, hogy nem is tudnék más szappannal mosakodni. Dicséretre váltak ez a szappan, mert mióta ezzel mosakszom, nincs egyetlen szeplőm sem és hófehér lett az arcom. Amikor a Diana-krémet kezdem használni, először nagyon megijedtem, mert egészen lechímlott a bőröm, de utána annál szebb lett az arcom. Mindenkinek örömmel ajánlom a Diana-szereket. Azonnali szállítást kér

Kelemenné.

Tisztelt ERENYI ur!

Szívesen terjesztem az ön Diana-szappant és Diana-krémjét, mert végtelen örööm van, mióta ezen szereket használom. Ahányszor a tükörbe nézek, mindig áldom azt, hogy ilyen csodálatosan éljenek a szeplőm és pattanásim. Kérek ismét 6 darab Diana-szappant és 3 Diana-krém-et nappali használatra. Tisztelettel Schlesinger Gertrud.

Tisztelt ERENYI ur!

Az itteni gyógyszerárban nem kaptam Diana-pudert. Ön pedig azt írja, hogy tanácsos gyengén lepunderani az arcot, küldjön tehát 2 doboz fehér pudert szarvasbőrrel és mután ugyis egy a portó, tessék hozzácsomagolni 3 darab Diana-szappant is. Ha van valami jó milleser-írója, úgy küldjön azt is, de csak Erenyi-féle legyen és ne kerüljön többé 2 korónánál. Megint csak azt mondom, hogy a legjobb szeplő elleni szer az ön Diana-krémje és Diana-szappanjá, mert az én szeplőm arcomat valami bámulatos módon megszépítette az ön szerel.

Teljes tisztelettel Ludwig Sarolta.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arcon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

- Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
- Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központól:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

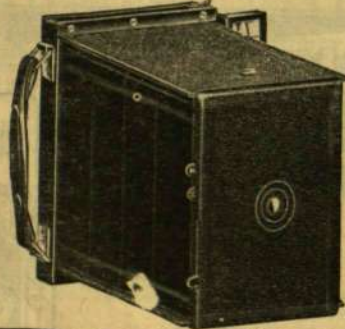
(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvéttel eszközöltek.)

„Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert”
„Iró angyal” gramofon
gépek és lemezek.

SCHMID NOVÉREK-nél
Budapest, IV., Kigyló-tér 1. sz.
Választékküldemények, kedvező lemezre fölvetel. Ár-és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYAR CAMERA IPAR
(Balázs és Társa) Budapest, VII., Garay-u. 9.

Kényelmes havi részletre a legújabb Clap-camera 1 1/2 centiméter :: vastag. ::

Nyitva

Csukva

Ára
50—kor.
teljes felszereléssel, havi törlesztés 2—korona.

— Lovágandó és beküldendő. — Megrendelési ív. —
Ezennel megrendelek 1 dbh Perplex 9—12 Clapcamerát teljes felszereléssel ötven korona árban, mely összeget 2 korónás havi részletekben törlesztsem, az első részlet utánvétetik.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

FÖLDES MARGIT CRÈME
LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

Téli fürdőkúra.

A Budai Szt.-Lukácsfürdő

Nagy-szállodájában és Thermal-szállodájában látkés teljes ellátással naponta 10 koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyosók vezetnek az iszapfürdőkhöz. Természetes forró-meleg kénos források, iszapborogatók. Prospektet küld a Szt.-Lukács-fürdő Részvezetára. Budapest, Budán.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

„REKORD” kézitáska

Legújabb minta. Erős zerge-, angol saffian- vagy kecske-bőrből minden színben 18 cm magas, 21 cm széles, selyem béléssel, belül toillettel 11 zseppel kapható a készítőnél

CSÁNGÓ bőrdíszműves, Bpest, Múzeum-körut 3.
Pénc-, szivar- és bankó-tárcsák nagy választékban. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett portómentes.

Fontos minden háztartásban! Hygienikus szobaüreszék.

A Keleti-féle szagaalan, pneumatikus légmentes záró szabaddalmazott zárral ellátott szobaüreszék a legjobb és legolcsóbb a terén! — Fél nem tonná alakok 15000 szolid szerkezeti Olcsó ár!
Továbbá nagy rakomány tartok:

Betegtoló kosarak és székek, szoba- és utcai használatra, ágyasztalok, fekvő helyek részére, miniatűr és irrasztal használatra; bidet-k minden alakban, fűthető irragatók, thermophorok a gyomorra és hasra, megtartja a melegét fűtés nélkül 24 óráig; Thermos-palackok, melyek a hideg folyadékokat hidegen, a melegeket melegen 8—10 óráig tartják, a nélkül, hogy fűtés vagy jeges tenéck. — Házi gyógyszerfarkak, mentőszekrények, légpárnák, forrólégekészülékek rheumatizmus, izületi lób. sz. ellen.

UJ! Gőzfürdő a lakásban! Öt percz alatt kész a fürdő! Nagyon jutányos!

Villamos győrkészülékek a legkülönbözőbb kivitelben. Legbiztonságosak mindenféle ideggyógyászati, neurasténia, reumatizmusban stb. — Bismarck-ágy-gyűjtemény és hérm. **KEI ETI J.** hygienikus különlegességek gyára Budapest, IV., Korövárczeg-u. 17.

5. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, JANUÁR 30.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona.
Félévre — 8 korona.
Negyedévre — 4 korona.

A „Világkrónika”-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

BASKIR ASSZONYOK.

KELET PUSZTÁIRÓL.

(A baskirok földje.)

Megbűvöl a napkeleti pusztá. Énekek szon-ganak róla az ember fülébe, vadvirág-illatú és zabolátlan nomád énekek. Elhangzottak a sátorok alatt patak menti füzes zúgásáról, pusztai nádzizegésről, meg a pej esikéről, mely olyan szép, mint a szerelmes, és gyors mint a madár, — szárnya az embernek. És sosem felejt el ezt az éneket, a ki hallotta egyszer. Még mindig dalos kedve támad, hogyha eszébe jut. A költészet pedig csak annyi benne, hogy semerre sem éri a szem végét a rónaságnak, és károgó hollók, fekete cigánymadarak szállodnak felette; ménest legeltet zöld fűben a tatár pásztor és messziről fehérő sátorok gomolygó füstje lát-szik. Első látszatra alig van benne egyéb, és bennünket mégis annyira megillet. Mert mi értjük meg leginkább ezeknek a puszták-nak a szavát. A vadvirágok illatában az anya-tejet érezzük és ezekben a gügyögő nomád énekekben a bölösöink dalát. Mert erre Nap-keletre, e rónaságok táján volt a mi há-zánk is...

hadi dalt. Mert erre volt a gyalogútja, orszá-gútja hazát szerző seregeknek. Oly sokat be-széltek róla a rege-mondák.

BASKIR VÁSÁR.

A BASKIROK FÖLDJÉRŐL — Dr. Mészáros Gyula fölvetései.

s akkor még magyar nyelven beszélt is velük. Mi lehet ebben a baskir kérdésben, mi nem, más lapra tartozik. Itt csupán egy-két idevetett képpel mutatom meg ezt a mi távoli rokonépünket, és a hazájukat.

Szibíria Európával határos széleitől kezdve messze fel éjszakra az Urál-hegység völgyeiben lakják Kelet-Oroszországot. Régekte határárei voltak ezeknek a végeknek és fegyverrel örködtek a rablásért, fosztogatásért be-betörő kirgizek ellen. Ma már letellett e régi idők romantikája és kóbor nomádkodásán meg hanyag földművelésen tengődik a baskir. Legigazában délen, az Urál és Szakmar folyók mentében vannak ők otthon, ez a végnélküli rónaság az ő legmeghittőbb világuk. Itt őrizték meg változás nélkül pásztorkodó életmódjuk tisztaságát, fehér nemez-sátraik alatt még ezer esztendő előtti életet élnek.

Éjszak felé az orenburgi, ufai és permi kormányzóságokban mind jobban maradozni kezd már a nomádkodás, kevesebb a legelő is, eke mellé kényseredett a baskir. A pusztázó ember csak kénytelenségből lesz földművelővé. Ők is csak annyit törnek vele magukat, hogy megszabaduljanak valahogy az éhenhalástól. Úgy emlegetik a földmives-munkát, mint Al-láhnak büntetését csapását és sóvárogva beszélnék azokról a jó időkről, a mikor még a nagyapáik szabadon sátoroztak az uráli legelőkön, bővében volt a fejős kanca meg a birka, s a mikor még harezai kalandon, meg végbeli vitézkedésen kívül nem volt egyéb dolguk.

Mohammedán vallású az egész baskirság. Az összes török-tatár népekével közös samán-vallásukat az iszlám terjedésének első századában eszerélték fel a próféta tanaival, s követik is azóta vakságos buzgalommal. Ennek az új vallásnak az elterjedéséről eredeti legendát jegyeztem le az öregek ajkáról:

... Élt egyszer a volgai Bolgár-birodalomban egy baskir khán. Volt neki egy nyomorék leánya, béna volt a keze, sánta volt a lába, és nem volt javos meg búbajos az egész birodalomban, a ki meggyógyíthatna volna. Egyszerre csak híre szalad az országban, hogy próféta támadt Napkeleten, és annak három tanítványa jött el közéjük, hogy meghozza a híret. Meggyógyítják a betegeket, amerre járnak. Van az egyiknek egy fekete edénye, a másinak egy botja, a harmadiknak csal-mája — ebben van a hatalmuk. Meghallotta a khán is a három tanítvány híretét, és magához hívatta őket. Eszébe jutott az ő nyomorék leánya. Kérdezte is tőlük, hogy meggyógyítanak-e?

Hatalmunk van gyógyítani bénát is, sántát is, de csak egy feltétel alatt. Ha elfogadod a vallásunkat.

Elfogadom, ha meggyógyítjátok a leányt, szólott a khán.

És hozzá kezdett a három tanítvány az Alláh nevében. Először is fürdőt építettek a khánnal, ebben kellett volna megfürödni a leánynak. De nem volt csapdosó pemetjük, a melylyel megverdesnék a testét. Hideg tél volt ugyanis az országban, és csapdosó pemeték a fák meg a bokrok, pedig ehhez a pemetéhez leveles zöld gally kellett volna. Hiába kértek ilyet a khántól, nem adhatott nekik.

Ekkor előálltak a tanítványok, vizet öntött az egyik a fekete edénybe, a másik beleállította a botot, a harmadik pedig fejébe tette a csalját és leborúlva könyörgött az Alláhhoz, hogy mutasson csodát a pogánynak. És íme, gyökeret eresztett a száraz fa az edényben, rügyek és bimbók sarjadzottak rajta, és a rügyekből leveles galyak nőttek. Levagdosták róla az ágakat, és csapdosó pemetet kötöttek belőlük. A leányt pedig elvezették a fürdőbe és megverdesték a pemettel. Meggyógyult tőle abban az órában és futva szaladt az apja elé.

Elhiszem, hogy igaz a próféta! — kiáltott fel a khán és elfogadta a tanítványok hitét. Utána lassan-lassan megtért az egész nép is...

Ilyen hagyományt tudnak az iszlám elterjedéséről.

Életmódjában olyan a nomád baskir, mint a költöző madár. Más tanyája van télen és más tanyát ver nyáron. A zimankós, hó-burá-

AZ ORENBURGI TATÁR DSÁMI.

BASKIR SZÉPSÉG.

A BASKIROK FÖLDJÉRŐL.

nos telet gerendából összerótt házakban töltik. Szűk, piszkos szobába szorul össze a család, a fázósabb báránycákat, borjúkat is ide viszik magukkal, hogy meg ne fagyjanak odakünn a hidegben. A ménes meg a birkanyáj sővény-akolban telel. Hallgat ilyenkor az élet a baskir falvakban, mert kiállhatatlan és ündorító ez a szűk fészek a pusztai embernek. Meg is látszik a falvaikon, hogy nem nagyon szeretik ezt az állandó tanyát. Dugadót, rozsfaházaikat nem nagyon gondolják, hevenyészettek látszik rajta minden. Tetőt nem igen építenek rája, hadd nője be a gaz. A jószág-nak is csak épen hogy egy két sővényfalat fonnak, hogy meg ne vegye őket egészen az isten hidege.

Hanem a mikor a seregély-madár meghozza a tavasz híretét, új élet zsendül ezen a kopott téli szálláson. Erőt vesz a szíven a vándorlasi kedv, ki ebből a szűk négy fal közül a szabad pusztára, a virágos mezőre, a susogó patak mellé és a vízirózsa tava-csák partjára. Előkeresgéli a pajtából a baskir ember a sátorbordákat, a nemeztakarót és a sze-

kérre rakja. A házi szerszámot is odateszi melléje, úgy hogy a háznál egy törött padka sem marad. Hiszen könnyen elfér egy szekérre, a mi a nomád embernek kell. Elindulnak aztán családostul, törzsestül legelőt keresni a jószág-nak. A hol legbujább a fű és a hol az itató is közel van, ott meglepésnek, felyerik a sátrat. Ez a nyári szállás.

Ósemeri gyönyörűség lakni ezekben a szelős sátrakban. Hónapokon át éltem bennük és aludtam velük együtt a földön. Ezen támad a legszebb álom, mind egy-egy napkeleti rege az ezeregy éjszakából. Kívülről behallatszik a távoli ebek csaholása és valahol a nyáj mellett egy kis báránycá begetve keresi az anyját. Messziről az éjszakázó pásztorkok tüze világol haloványan az éjszakában, valami melódia is szüremkedik onnan felől — pej kanczának csikajáról, szép mátkáról... Belesüg valami édes refrént a tóparti nád zizegése. Felülről pedig világol a tengerinyi csillag...

*Ezer esztendő előtt ezek a csillagtűzek mutattak itt utat a mi véreinknek, a hazát megszálló költöző seregeknek.

Dr. Mészáros Gyula.

A DIADÉM.

Az emlékezet tágas lomtárában
Egy izzó, vérszín, tüzes szót találtam,
Mint nagy rubint-követ, mely mély, setétlő,
Elhagyatott ó bányában pihen.
Leiom: nézd, vérszín tűzét hogy hánnya:
»A szívem.»

— Nem a mai, nem ez, nem ez a halvány,
Hanem a régi, a tizenhat-éves!
Emlékszel még rá, édes?
Ezt leitem meg a nagy sötétség alján.

S találtam hozzá árny és por alatt,
Hogy őket drága diadémmá fűzzem,
Más-mázzsin izzó s halvány szavakat:

Opálszürkét, mely sok más színt temet:

»A szemed.»

És elefántcsont-színt, haloványat:

»A vállad.»

És fehérét, mely kékkel erezett:

»A kezéd.»

S gyöngyház-fényűt, és meleget, és zengőt,
Mint ha megütnek falusi harangot:

»A hangod.»

S kerestem hozzá s leitem feketét;
Nem gyászosat, kétségbe-ejtőt: lágyat,
Széledet, kedvest annak, a ki fáradt.
S örültem néki, mint örül a gyermek,
Ha régi kedves játékszert talál.
A szavak égtek izzó s halvány tűzben,
S mosolygva itt-ott közéjük tűztem:
»Halál!»

Neked adom a drága diadémet.
Minden köve lelkeembe vésvé áll,
S nézd, hogy' tüzel, hogy' sötétlik, hogy' sáppad:
»A szívem! »A szemed! Kezed! A vállad!
A hangod! A halál!»

Nagy Zoltán.

AZ ALVÓ.

Mily néma, langyos undor ráng az ajkán,
Mily túlvilági furcsa és komoly.
Elérhetetlen bányákban kutat tán?
Ilyen egy alvó, keleti szobor.

Az ősi álom ez, mely a halálnál,
Az éjjelnél is titkosabb titok.
Valaki itt van s a túlpartra átszáll
Itt van s a napnak hátat fordított.

Mostan pedig beszélnek tán felőle.
Villámvonaton szállanak előre
S ordítva zeng a földi táncz, a dal.

De ő az éj s halál eleven szobra,
Úgy fekszik itten felmagasztosodva
S az ágya csendes, fehér ravatal.

Kosztolányi Dezső.

A KONT-ESET.

— Fantasztikus regény a XXI. századból. —

Írta Szemere György. (Folytatás.)

Általános álmélkodás. A litánia befagyott az ajkakon, a tömjéntűz, miután elfeledték lóbálni, kialudt a tartókban. A testes barátban bentrekedt az ige... Kont vitéz ezalatt kitérte karjait, mint egy apostol s az ihlet mely kebelhangján a következő dikeziót intézte a pápi gyülekezethez:

— Főtisztelendő püspök uram, atyám, kegyes testvérem az Urban! Nem volnék igaz-hitű keresztényen, Krisztus méltó követője, ha meg nem sejténem Istennek tetsző jámbor szándékotokat. Hiszen nekem is az volt első gondolatom, midőn lábam a földet érinté, hogy látható emléket emeltessek Urunk Istenünk dicsőségére azon a helyen, a melyet mennyből való leszállásom megszentelte. Templomot fogok emeltetni a Rákos mezején, fényes hajlékot Istennek...

Ezután kénytelen volt Kont egy pillanatra szünetet tartani az ükunokája miatt, a ki ájuldozni kezdett... A papok segítségére ugrottak a grófnak, megtömjéneztek egy kicsit, vizet itattak vele, míg jobban nem lett valamennyire. Azután így folytatta a vitéz:

— Tágas hajlékot Istennek. Hatalmas klastromot melléje... És az ország első búcsújáró helyévé avatom a szent területet.

Mondván, még egyszer kezét csókolt volna a franciskánus barát-nak, de ez most már nem engedte, inkább ő kapta el a vértanú kezét. — Czupp!... Neked dukál a kézesök — mondta annak elcsattanása után, — mert te az égből jöttél.

— Neked — udvariaskodott Kont, — mert én most már csak egyszerű ember vagyok, holott te Isten felkent szolgálója vagy.

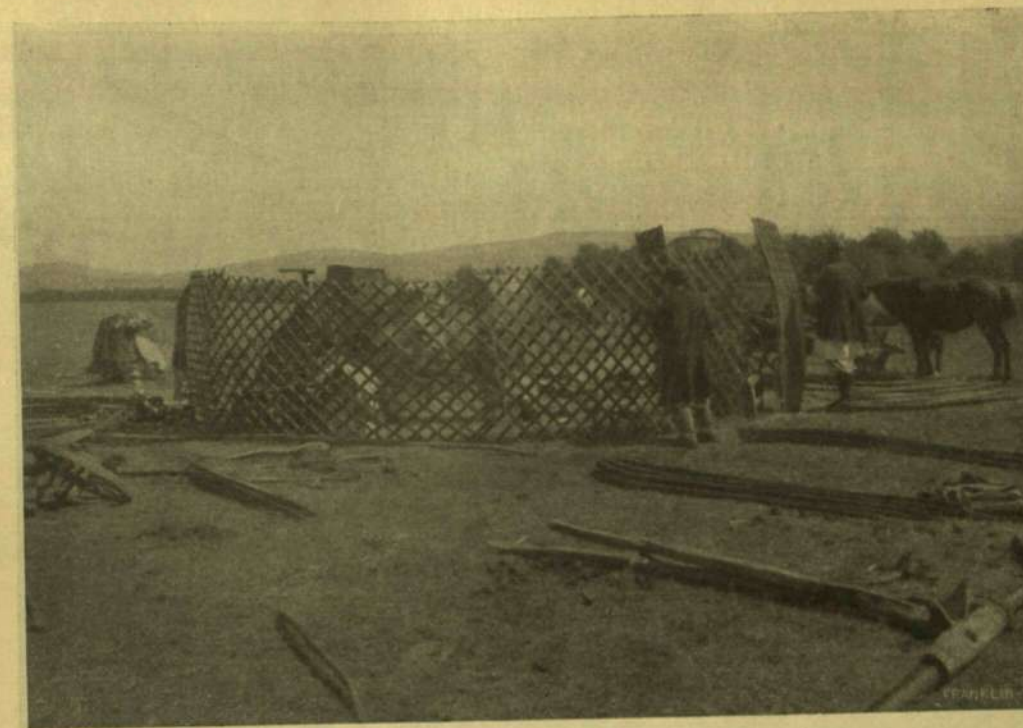
— És — czupp! — visszaadta neki a kézesököt. Roppant megható és ünnepies volt a jelenet. Mindenki sirt, de legjobban mégis Gábris sirt. Neki külön oka is volt erre.

A papisereg kivonulása után szóvá is tette ezt az okot:

— Ükapa, az Istenre kérek, ennyire ne pazarolj!

Bár befogta volna a száját, mert a mit az ükapa erre mondott, olyan perspektívát tárt a szeme elé, a melynek a legfenekén ő volt lepingálva, koldusbottal a kezében és zsiros tarisznyával a vállán. Ugyanis azt mondta neki Kont fagyosan:

— Mi közöd hozzá, a magamét költöm!
— A magadét? — rémüldözött az ükunoka, egy kínos sejtelen nyüge alatt. — Hogy-hogy?
— Mi hogy-hogy? — kérdezte Kont?
— Az, hogy honnan lenne pénzed?
— Bolond! — fitymálta le a gróft az ük-

SÁTORBONTÁS.

apa. — Minek nekem a pénz, mikor ott van a rengeteg földem és nyajam, százhuszonhét falum, négyezer jobbágyom! Adnak azok pénzt, a mennyi nekem kell, többet is...

— Nem értelek, ükapa, — kiáltott fel Gábris gróf (pedig dehogy is nem értette), — hisz a te százhuszonhét falud rég az örökösöd.

— Volt, — nyitogatta könyörtelenül Kont úr, ivadéka szemét, — de most már, hogy visszatértem a földre, újra az enyém.

— Ooóóriási! — hebegte Gabi gróf.

— Az csak természetesen, — eszelte Kont vitéz, — hogy élő embernek nem lehet örököse.

— Huh! De ükapa meg volt halva!

— Meg hát, de feltámadtam a kérésedre, következőképen újra jussom van ahhoz, a mi az enyém.

— Rémitő!...

— Akkor miért hívtál, az ebugatta? — szidta Kont az unokáját. — Csak nem gondoltad, hogy koldusnak jövök le neked? Egy Kont!

Gábris a levegő után kapkodott.

— De én is Kont vagyok ám, én sem koldulhatok!

— Attól ne félj, gyerek, — vigasztalta meg Kont úr, — a míg az ükapád látod, minden nap jóllakatsz az én asztalomon. Paripát is tartok neked: kettőt. Mi kell még? Ha szeretsz vadászni, úgy jó kováspuskát is rendelék neked, csatlósod is lesz kettő... A többi a te dolgod persze. Ha be nem éred ennyivel, kö-

vesd az én ifjúkori példámát, zsákmányolj magadnak a magad szakállára, nagy az ország...

Hát ez a beszéd már teljesen elégséges volt ahhoz, hogy egyszerű szétfújja Gábris grófnak minden illuzióját, a mit a spiritisztikus tanok összehalmozgattak a lelkében. Szentélek, hát micsoda szellem az olyan, a ki tükrököt zúz össze, összeesküvéseket szit és rablásra bujtja a békés polgárokat! Hogy fogja ez a hazát megmenteni, mikor úgy kezd, hogy csúfot úz nemcsak a maga vértanú nimbusából, hanem az egekől is!... És el akarja harácsolni utódai uradalmait...

Valamennyi Kont-dacz, keserűség, eredendő erőszakosság csak lappangott a késő unoka véreben, egyszerűen kitört, lobbot vetett a civilizációnak öslekkét takaró hamuja alól. Megrázta magát, mint a mérges buli, lábát nekifeszítette az asztalának, a körmeit meg belevágta egy selyempárnába, mintha az képviselné az uradalmait. És szembeszállott a saját ükapjával, mint a hogy a hőrség neki-megy az embernek is, hogy megvédelmezze azt a pár szem búzát, a mit tőle ellopott s a pofazacsokjába rejtett.

— Nem addig van a! — vijjogta a vitéz képébe. — A birtokaimhoz ragaszkodom. Nem töled kaptam, hanem az apamtól. Te, a milyen pazarló vagy, rég elherdáltad volna a magadét. Kont, a helyett, hogy megharagudott volna, homéri kacajba tört ki.

— Hisz nem kérek én tőled semmit, gyerek... Nem is volnál igazi Kont, ha a magad jószág-táborad adnál. Bizd rám, majd visszaharásolom én a birtokaimat a magam öklével, Kont-szokás szerint.

Gábris ki akarta csúfolni az ükapját: átölelte pipaszárlárait a térde irányában s feházta őket egész az álláig, úgy kaczagott a szeme közé.

— Hihihihuhaha, hol maradtál te, ükapa, te naiv vitéz! Azt hiszed, hogy még ma is harácsolnak?

— Nem hiszem, fiam, de tudom, — állította Kont flegmán. — Az eszközök megváltozhatnak, de a harácsolás maga, a míg csak két ember lesz a földön, sohasem fogja divatját múlni. Ha erővel nem vehetem vissza a jussomat, majd visszaveszem észszel. Egyszerű azzal a fegyverrel, a mivel ma harácsolni szokás.

— A jog ez a fegyver, — viháncozott Gabi gróf, — az meg mellettem szól.

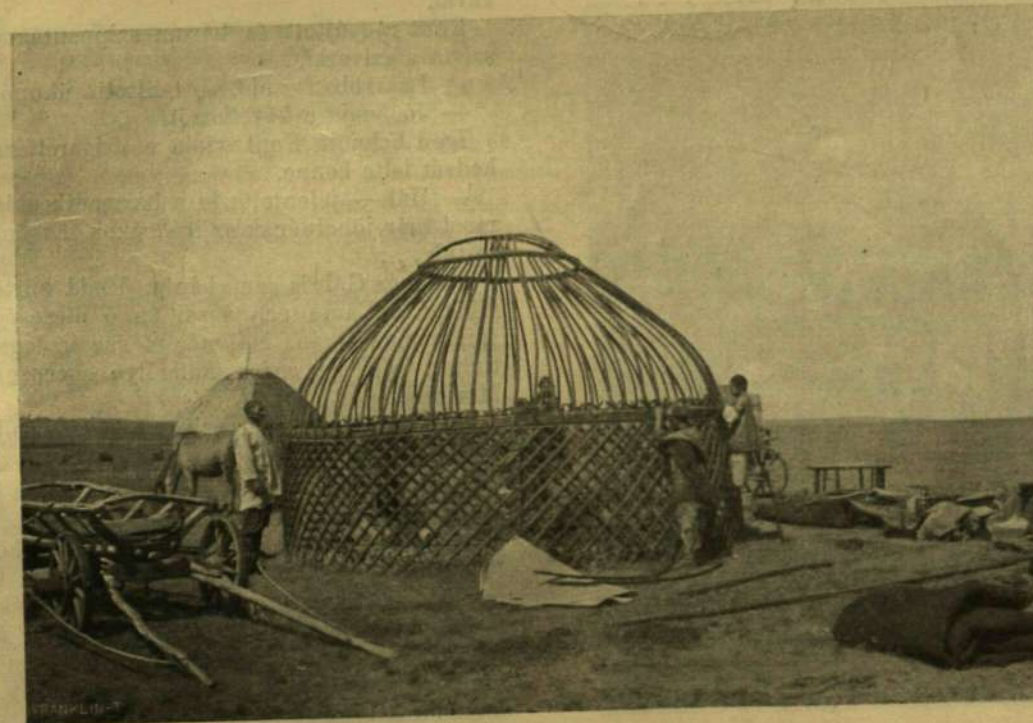
— Melletted, — hagyta rá Kont vitéz, — de csak addig, a míg te vagy az erősebb.

— Az az erősebb, a kinek igaz a van. Kont szatirikusan mosolygott.

— Fiam, mi égi lakók azt egész másképp tudjuk.

— Majd megtapasztalod... Kont ütött a fejével.

— Hiszen majd megtapasztalom... Most nem is veszekszem veled tovább, csak annyit kérdezek tőled, hajlandó vagy-e a lantosoknak és papoknak adott szavamat beváltani?

A SÁTOR VÁZA.

A BASKIROK FÖLDJÉRŐL. — Dr. Mészáros Gyula felvételei.

BASKIROK A SÁTOR ELŐTT.

Gábris gondolkodott egy pillanatig.
— Majd meglátjuk. Ha nem csinálsz több adósságot, megépíttetem a templomodat.
— És a lovak?
— A lovakat megváltom pénzzel.
Kont ütött a fejével.
— Azt se bánom, hívasd be a kobzosokat...
A cigányok beléptek az ebédőbe.
— Szátokba süssön a nap! — üdvözölte őket a vitéz. — Megkaptátok a lovakat, de csak félben, most nincs annyi lovam. Hanem, — tette hozzá, — ha megelégsztek a csereárával, azt mindjárt megkaphatjátok...
A cigányok hajlongtak.
— Megelégszünk, méltóságos gróf úr.
— Helyes, — s bólintott Kont vitéz, — most már az a kérdés, mit ér a ló manapság?
A cigányok ötölteket-hatoltak, nem mertek nyilatkozni. Bezzeg nyilatkozott helyettük az úkunoka.
— Ötven forintot, — vágta ki szemtelenül.
A primás savanyú képet vágott, a többi zenész is szitta a fogát, de hiába, csak gavallér a cigány-fajta: senki se tiltakozott a Gábris gróf becslése ellen.
— Jó lesz, — mondta a primás, — csókoljuk a kezét.
— Akkor fizess, — diktálta Kont úr, — hagy látom magam is, milyen a mai pénz.

SÁTORSZÁLLÁS.

FEJIK A KANCSÁT.

A BASKIROK FÖLDJÉRŐL. — Dr. Mészáros Gyula felvételei.

Gábris kinyalt a tárczájából két darab ezerkoronás bankjegyet és átadta a primásnak.

— Tizenhatan vagytok, — magyarázta, — az ötven forintjával nyolcezszáz forint. A többi én adom.

— Kezüket csókoljuk...

A banda kivonult. Gábris egymásba dörgölte a kezét. Ebből hát elég olesón mászott ki. Majd csak kigondol valamit a templommal is.

— Hát hagylám azt a mai pénzt, — figyelmeztette Kont úr morfondírozó unokáját előbeni kérelmére.

Gábris odatartott neki egy harmadik ezret. Kont megbámulta illendőképen, aztán a melényzsebébe gyűrte.

— Csunya, — mondta, — nekem legalább nem tetszik.

— Akkor add vissza, — kérte ámulva Gábris.

— Minek? Csak nem sajnálsz az úkapádtól!

Gábris röstelte sajnálni, kifújta az orrát és rágyújtott egy szivarkára.

— Mi az, a mi az orrod alatt füstöl? — kérdezte Kont. — Már meg bámulgattam az áldomásom is, de nem tudtam kitalálni.

— Dohány, — világosította fel Gábris, — Amerikából hozta valami Drake Ferencz vagy kiesoda.

— És jó az?

— Próbáld meg.

tekintélyesebb lap (a «Magyar Birodalom») tette fel.

A tudósító: Szíveskednék méltóságod megmondani, mi bírta rá, hogy otthagyja mennybéli hazáját s magas pozícióját e gyarló porhüvelylyel cserélje fel?

Kont: A hazámért való aggodalom.

A tudósító: És mi úton értesült méltóságod a haza mostoha sorsáról?

Kont: Az úkunokám üzent fel nekem egy asztalláb segítségével.

A tudósító: És rögtön leszállott méltóságod a hívására?

Kont: Nem épen rögtön, de annyit panaszkodott a Gábor, hogy végre is megsajnálta a hazát.

A tudósító: S mi úton-módon szándékozik méltóságod a haza sorsán segíteni?...

Kont: Arról most nem nyilatkozhatom. Először meg kell ismerkednem a népemmel, mert a mint kigyelmelek képéből is kiténik, súlyos vérvakarodások történhettek itt Zsigmond óta.

A tudósító: Helyes; a faj megnevesedett, de ki fog-e méltóságod igazodni a földön öt század öltő távollét után?

Kont: Ki, barátom. Annyit már most is elárulhatok, hogy ötszáz év alatt alig változott itt valami. Úgyszólván csak formát cseréltek az emberek és a házak.

BASKIR HÁZ.

Kont: Ezt nem értem. Zsigmond király korában nem így beszéltek magyarul.

A tudósító: Úgy érte méltóságod: kegyeskedjék elmondani földreszállása történetét.

Kont: Az egyszerű. Kikerestem a régi testemet s szellemem szárnyára vettem. Aztán letörtem egy darabot a Saturnus csillagból, leteríttem az éj nedves fátolával, (hogy meg ne gyűljak vele együtt,) ráültem s leereszkedtem rajta.

Mind: Óriási!... (Sünet. Hátborzongás.)

A tudósító (hebegetve, árszálló sálya alatt): Mondaná meg méltóságod...

Egy göndörhajú (görbe lábcsokán Kont színe elé karikázik és mutatójával megcsúszva a fölrportort): Halt! Mielőtt tovább mennék, azt mondja meg a méltóságos úr, hol létezik az a meteor, a min leutazott?

A kérdést zseniálisnak találta minden lélek, maga az úkunoka is. Az ám, a meteor! Halljuk! Halljuk! Mi van a meteorral? — zengett-zúgott az érzelmek viharja szertesztét.

Kont (coppant fogmával): Azt tudjam először, mi az a meteor?

A tudósító: Az a csillagdarab, a mit letört. Minden csillagdarab, a mi a földre hull, meteoroknak nevezetik.

Kont: Vagy úgy... Hát azt ott hagytam a Rákos mezején.

SZIBIRIAI PART AZ URAL FOLYÓ MELLETT.

A tudósító: Nem vitatkozom méltóságoddal...

Kont (szarvba vágva): Azt nem is tanácsolom.

A tudósító (megértődve, némi gúnnyal): Mi a civilizált világ első nagyhatalma vagyunk, de az éggel még sem akarunk perbe szállni.

Kont: A világ első nagyhatalmai a kötél és a patkány. (Óriási konsternáció.)

A tudósító: Lenne szíves méltóságod megmagyarázni, miként értelmezi eme merész állítását?

Kont: Hát megmagyarázom kendteknek úgy, hogy még kendtek is megérthessék... Egy jó hatrét kötéllel föl lehet kötni sorjában az egész emberiséget s a patkány egy óra alatt megeszi ezt a kötelet. Akkor pedig az egész emberiség élete a patkány gyomrában van.

A zseniális mondás óriási szenzációt keltett. Volt a zsurnaliszták közt egy drámaíró is. Ez a magasságba ugrott tőle és elkialtotta magát:

— Homéri, shakespearei, isteni!

— Sst, — intette rendre a vezénylő tudósító. — A következő kérdés: Milyen az ég?

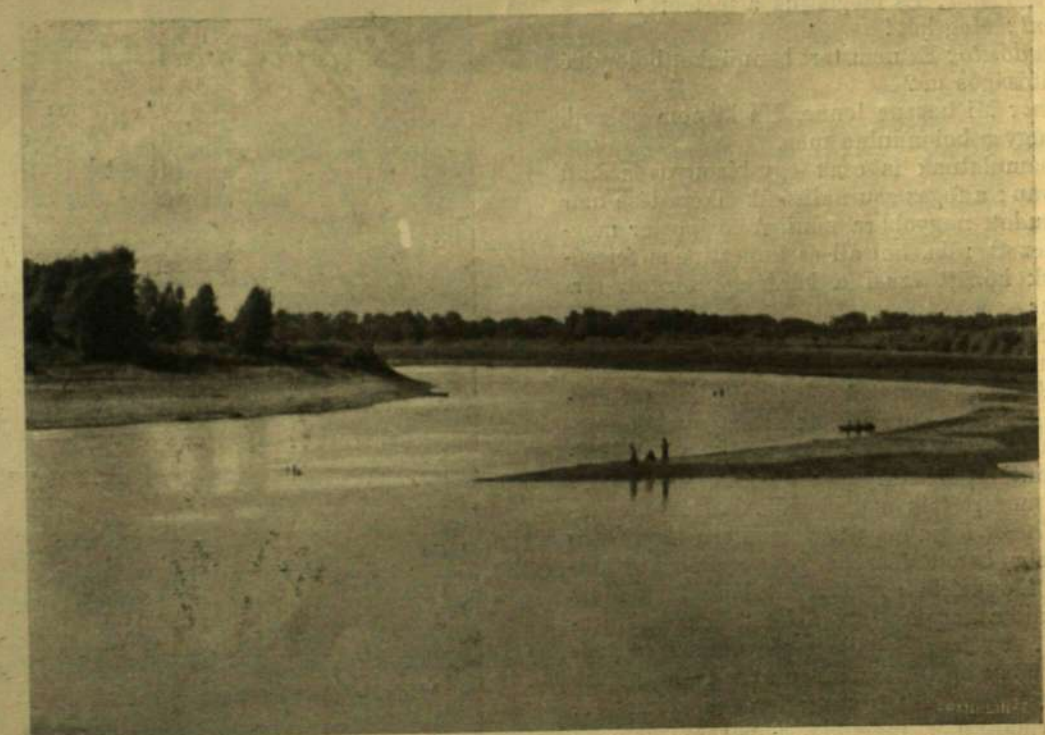
Kont: Sajnos, az hivatalos titok.

A tudósító: Kitél tetszett szabadságot kapni? Kont: A közvetlen feljebbvalómtól.

A tudósító: Ki volt méltóságodnak közvetlen feljebbvalója?

Kont: Ez is hivatalos titok.

A tudósító: És égi s légi útjának mikéntje?

A SZAKMAR FOLYÓ.

A BASKIROK FÖLDJÉRŐL. — Dr. Mészáros Gyula felvételei.

A PALOTA A TENGER FELŐL.

Erre egyszerbe vizsgálóbíróvá változtatta a főriportert a vére: szimatoló inkvizitorrá.

— Mondja meg nekem méltóságod, — kérdezte s újjával két szeme közé célozott a vértanúnak, — meg tudná-e találni azt a meteort?

Kont: Hogy a manóba ne?

A tudósító (tan): Mindjárt?

Kont: Akár mindjárt.

Mind (felugrának, majd bódortalanul vigyorogva az egymás szemébe néztek, végül összecsatlannak a tenyereik): Kolosszális! Fenomenális! Rettenetes!

Ennek a felkiáltásnak az a magyarázata, hogy a zsurnaliszták el voltak ugyan készülve arra, hogy egy nagyszabású szélhámos üzemével állanak szemközt, de ilyen merészségre még álmodni se mertek!..

A tudósító: Hajlandó-e méltóságod személyazonossága igazolása érdekében bennünket azonnal odavezetni, a hol a meteorok a földre esett?

Kont: Nem, barátom! Afféle kicsiségekért nem vagyok hajlandó a lábamat megmozdítani.

Mind: Áhá!

Kont: Hanem ha vártok addig, a meddig elintézem azt a párbajt, a mire egy csantra kamasz tegnap, kihítt, megmutathatom nektek a csillagforgácsot, mert a Rákos mezején lesz az istenlélet is.

Mind (másodszer is összecsatlannak tenyerüket).

A tudósító: Tehát a Rákos mezején tetszett kiszállani?

Kont: Ott.

A tudósító: És ott lesz a párbajt is?

Kont: Már egyszer mondtam.

A tudósító: És ott lehetünk mi is?

Kont: Bánom is én?..

A tudósító: És meglátjuk a meteort?

Kont: Meg hát!

A tudósító: És nem tart bennünket bolonddá a méltóságos úr?

Kont: Mi haszna lenne. Ha ki nem bolond, attól úgyse bolondulna meg.

A bámulatnak is csak egy bizonyos számú foka van; a fogas zsurnaliszták elképdedése már nem tudott nagyobbra nőni. A főriporter megfeledkezett róla, hol áll és impertinens fejcsóválások között ezzel a kérdéssel fordult társaihoz:

— Mit szóltok ehhez?

Kont vitéből kitért a régi kényúr.

— A véleményeket — rivallt rá a tintanyaló hadra, — mondjátok el az egymás fejének a hátam megett. Elöttem úgy viselkedjétek, mintha dárdát nyeltétek volna. Értettétek?

Ezt megértették az újságírók. Csak azt nem értették, hogy fogja magát ez a modern Cagliostro a meteor bemutatási kényszere alól kisvindlizni? És miféle agyafúrt kitalálásokkal fogja folytatni a megkezdett üzletet, ha lelepleztetik... A zsurnaliszták meg voltak róla győződve, hogy botba szaladt az ipse. De persze kifejezést nem adtak a meggyőződésüknek...

Informáltatták magukat a párbajt ideje és körülményei felől s megszállották a szemben levő sarokkávéházat, hogy ott várják be a legközelebbi fejleményeket. Azonban addig sem lopták a napot, előszedték a ku-

tyanyelveket és hozzáfogtak az intervjuról szóló riportjuk megszerkesztéséhez. Megjegyzést nem fűztek hozzá, mindössze ama reinkarnálási eseteket sorolták fel, a melyekről a világnak, illetve a spiritiszta köröknek a Kont esetéig állítólag tudomásuk lett volna. Egyszerrel nem esapták be az ajtót a nagyközönség izgalmas érdeklődése előtt, inkább felszórták a fantáziáikat: ez jövedelmezőbbnek tetszett...

Elkészülvén a riportok, egy pár pohárka borovicska, ürmös vagy állás felhőrpintése után izgelődni kezdtek az első nagyhatalom előőrsei, mert immár elérkezett az ebéd ideje, de még nyomuk sem mutatkozott a várvavárt pár-

bajsegédeknek. Még türtek vagy egy órahosszat, aztán, tekintve, hogy el nem hagyhatták a posztjukat, megrendelték a debreczenit, vagy a két tojást pohárban, s úgy, a hogy, beebédelték. Aztán sakkoztak, kalábereztek és káromkodtak.

Délután négy óraker végre felbukkant a sarkon Kanut daliás alakja, nyomában Gekszigróf.

S — uccszu vesd el magad, — egy szempillantás alatt kiürült a kávéház és az utcára költözött. A falhoz nyomta a két érdemes férfit egy szempillantás alatt s nem eresztette addig, a míg ki nem vallották a nagy szenzáció részleteit...

— A párbajt holnap fog végbemenni a Rákos mezején, még pedig lóhátról. Belépőjegyek a Kont-palota portásánál kaphatók...

Tudnivaló ugyanis, hogy 2091-ben már annyira kibővültek volt Magyarországon a szabadságjogok, hogy az egymásnak fejbeütése sem tartozott többé a tilos cselekmények közé, ha a kölcsönös megegyezés be volt bizonyítható.

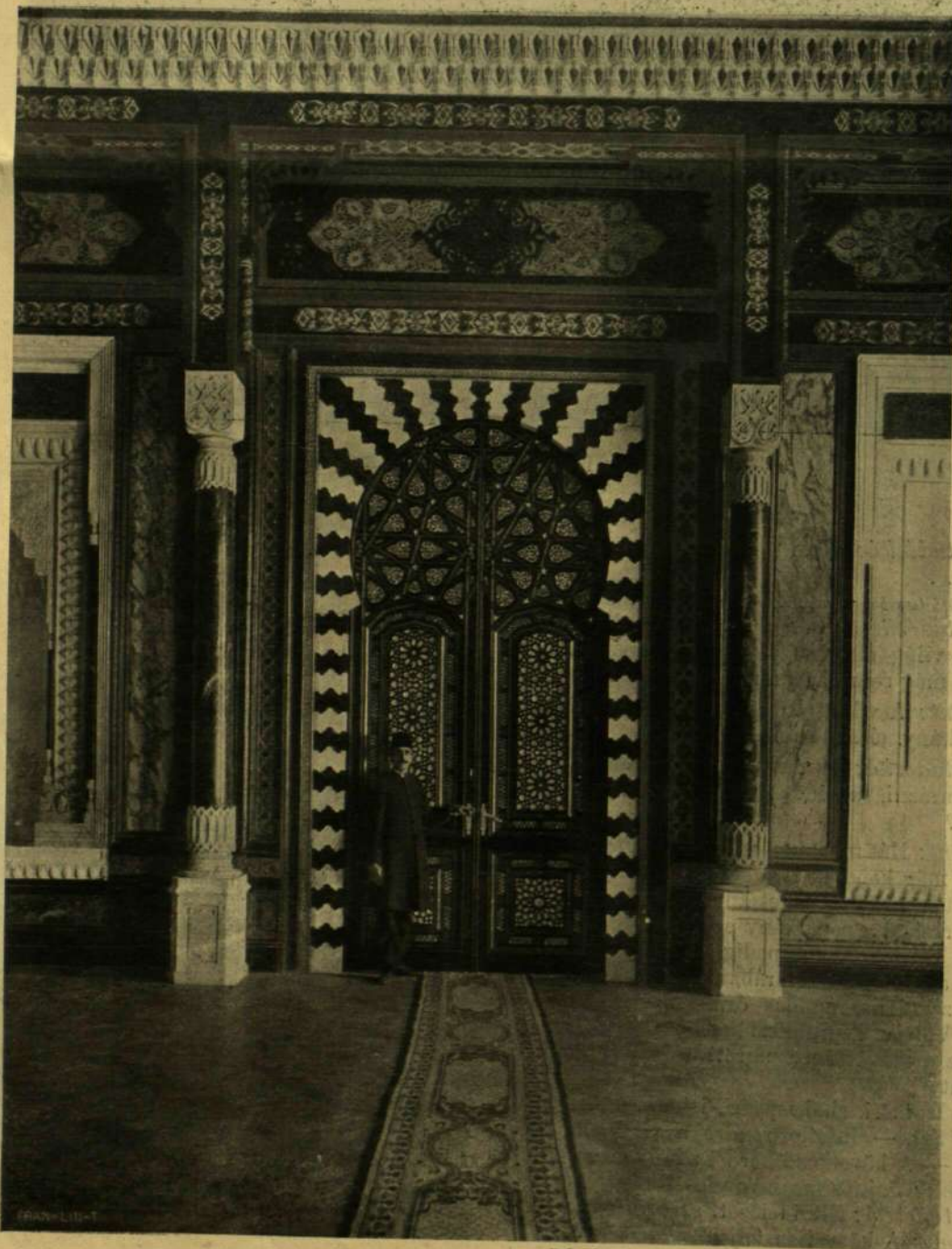
A zsurnalisztahad vévén a szenzációs információt (és külön tiz koronát a portási protekció elnyerése céljából), öt perc lefolyása alatt megszerezte az antrébilétákat, aztán visszahemzsegett a kávéházba és újabb kutyanyelvekre újabb riportokat küldött:

«Szenzációs középkori párbajt egy inkarnált szellemmel.»

«Kont, a kemény vitéz és Klimanóczy!»

«Meteor keresés a Rákos mezején!»

A krajczáros újság nagykövetei még három sort irtak a riportjuk fölé. A külföldi lapok tudósítói a következő szörnyű sürgönyt röptették világra:

A TRÓNTEREM AJTÁJA.

A LEÉGOTT CSIRAGAN-PALOTA KONSTANTINÁPOLYBAN.

ÉGÉS KÖZBEN.

AZ ÉGÉS BŐL MEGMENTETT TÁRGYAK.

«Hédervári Kont grófnak sikerült az úk-apját, a magyar történelemből előnyösen ismert s hatszáz év előtt lefejeztetett Kont vitézt, a híres összeesküvőt, a szellemek világából a földre csalnia. Állítólag egy meteoron szállt le s még aznap lovagias ügye kerekedett. Párbajtát előkelő, válogatott közönség jelenlétében holnap fogja megvívni, korabeli szokás szerint, lóháton. Utána be fogja mutatni a meteorját is. A csudával határos események elé feszült várakozással tekint az egész ország apraja-nagyja. A tudós akadémia elemzettetni fogja a meteort. A reinkarnált szellem személyazonosságának megállapítása céljából különben is a legszigorúbb rendőri és tudományos vizsgálat fog megindítani...»

Kanut és Gekszigróf ezalatt jelentést tettek felük ügyének mikénti állásáról: hogy Klimanóczy csudálatosképen azonnal belement a ki-

vánságba, sőt némi gyanús megkönnyebbülést mutatott, midőn értésére adták. Ilyenformán elhárult minden akadály a lovas párbajt elől, az ellenfelek holnap hajnali nyolc óraker vigan összeütközhetnek a Rákos mezején...

(Folytatása következik.)

AZ ELPUSZTULT CSIRAGAN.

Konstantinápoly, január 22.

Január 19-ikén pótolhatatlan veszteség érte a török fővárost és az ozmán nemzetet. Lángok martaléka lett a Csiragan-palota, melyet a művelt világ úgy ismert, mint az arab stílus minden nagességét és az ornamentális kőfaragás legtekélyesebb remekművét. Egy pompakelvelő, csaknem a beszámíthatlanságig pazarló

kényúr, Abdul-Aziz szultán ékesítette föl a Boszporusz tündéri partját ezzel a csodapalotával, melynek márványfalai vakító fehérségben tündököltek a lábai előtt mindig zajló kék hullámok és a háta mögött lankásan emelkedő Yldiz-park sötétzöld ciprusligetei fölött.

A falak kormosan és megrepedezve még állanak, de a mi belsejét páratlanra tette az egész világon: a palisander és cédrusfákból faragott aranyozott mennyezetek, a gyöngyház berakású szárnyas ajtók, a remek faldíszítések, a kincsekkel teli kristályesillárok, a művésziesen ezéllalt ezüst ajtókilincsek, az ébenfa ablakkeretek, a mindenki által megcsodált falépcsők és parketpadlózatok, a vert ezüst kandelaberek, a megbecsülhetetlen értékű régi, óriás kínai vázák, évszázados perzsa szőnyegek, szóval mindaz, a mi eléghetett és meg-

AZ ELNÖKI FOGADÓTEREM.

A LEÉGOTT CSIRAGAN-PALOTA KONSTANTINÁPOLYBAN.

A Palazzetto di Venezia Rómában (a kép jobb oldalán), melyet most lebontanak, hogy a készülő Viktor Emmánuel-szobor látható legyen.

olvadhatott, nincs többé. Csak pár szekrényt, asztalt és széket tudtak megmenteni a földszinti helyiségekből. A tűz, mely a padlásrészen támadt, — keletkezésének oka még nincs kiderítve, — a dühöngő viharban oly gyorsan harapózott tova, hogy menekülésre készítette a palotában levőket. A Csiragan múlt év novemberje óta a parlament székhelye volt, s ezen a januári végzetes délelőttön legalább kétszáz ember — szolgák, tisztviselők, katonai őrség és bizottsági ülésre készülő képviselők — tartózkodott benne. A padlásan felecsapó lángok és a palota belsejét elárasztó füst láttára azonban csaknem mindenki fejét vesztette. A modern oltószerek és a vízvezeték hiánya, meg a tűzoltóság késő megérkezése (Konstantinápoly katona-tűzoltói gyalog rohannak a primitív szerkesztés után), mind közreműködött a katasztrófa teljessé tételében. Szinte hihetetlen, mennyire indolensnek a műzümának a tűzveszedelemmel szemben, noha Sztambul és a többi török városrészek házai majd mind fából épültek. Nincs ezekben vízvezeték, nem szigetelik el a kályhák csöveit s igazhítt mohamedán nem biztosítaná se lakását, se berendezését tűz ellen, mert a Korán tiltja, hogy igazhítt védekeznek az ellen, mit Allah jónak lát reá kimérni.

A Csiragan, mely 1864—67-ig épült s berendezésével együtt száz millió koronánál többbe került, — Európa legkiválóbb kőfaragói, falfestői, esztérgályosai és egyéb műiparosai dolgoztak benne, — szintén nem volt biztosítva. Szultáni rezidenciának szánta Abdul-Aziz, de elkészülte után csak pár hónapig lakott benne; 1876-ban, detronizálása után, ide hozták a Dolma-Bageséből és a palota egyik (azóta lebontott mellékpületében) meggyilkolták. Egy negyed év múlva utódja, a szintén detronizált Murad szultán lett a Csiragan lakója, de már csak mint fogoly s az is maradt harmincz éven át. A gyönyörű palotát elzárták a világ elől, s az örökön meg szolgálomelyzetten kívül se török, se külföldi be nem tehetette oda lábát. A mai nemzedék csak hírből ismerte a benne felhalmozott műkincseket, s ha Abdul Hamidot az ifjú törökök meg nem fosztják a tróntól, Murad halála után is elzárva maradt volna. A tavaly áprilisi események azonban a népképviselést tették úrrá az ozmán birodalomban s a szelid, jólelkű V. Mehemed szultán vonakodás nélkül beleegyezett, hogy a szenátus és a képviselőház telepedjenek a Csiraganba. A palota déli szárnyán levő nagy terem a szenátus számára rendezték be, a közép-szárny a képviselők üléstermének. Az éjszakai szárny az elragadóan bájos pompájú trónteremmel és mellékhelyiségekkel, köztük a mór stílusú, karcos márványoszlopos fűrdőszobákkal, változatlan maradt. Az átalakítás költségei is majd egy millió frankot emésztettek föl, de kétségtelen, hogy soha parlament díszesebb hajlékban és fényesebb környezetben nem ülésezett. A város központjától való távol-

ságért kárpótlást nyújtott a képviselőknek a palota szépsége, kényelme és a tengerre nyíló ablakokból élvezhető csodás panoráma: jobbkézt a Boszporusz, örökké zöldelő domborával, balra az Arany-szárny-öböl ezernyi nyüzsgő csónakkal, vitorlással és gőzhajóval, szemközt Szkutari, odébb a Márvány-tenger és a Szeráj-csücs fölött Sztambul háztengere, a kiemelkedő magaslatokon az óriási mecsetekkel, melyek fehér márvány minaréi védelmező lánzsák gyanánt merednek az ég felé.

Hogy a Csiraganba a nép küldöttjei telepedtek, nem volt nyíre se a tavalyi sejk-ülizlamnak, se a többi főpappnak. A seriá (a vallási törvény) szerint abban a házban, hol az igazhítték feje — a kalif — egyszer nyugalomra hajtotta fejét, igazhítt nem lakhatik. A sejk-ülizlam, Szahib mollá, tiltakozott is a Csiragan profanizálása ellen, de a képviselőház liberális gondolkodású hodza és ulema tagjai más magyarázatot adtak a seriá fenti rendelkezésének. Most, a katasztrófa után, a fanatikus és bigott nép elkecseregetten sutogja, hogy Allah megboszuíta magát, a miért szent parancsai ellen cselekedtek. Titokban azt is rebesgetik, hogy a tűz nem véletlen műve volt, hanem a mai viszonyokkal elégteleneke keze támasztotta.

Bármi okozta legyen a Csiragan pusztulását, mindnyájunknak fájlalunk kell, mert benne a művészi szépségek egész világa vesztett el.

Barabás Albert.

A BUDAPESTI FRANCZIA OTTHON.

Már negyedik éve van nyitva s teljesíti jótékony feladatát Budapesten, a Baross-utczában a „Home Français (francia otthon), — egy jótékony intézmény, a melynek célja, hogy pártját fogja a Magyarországra nagy számmal jövő francia leányoknak, a kik bonnokul, guvernantokul szerződnek ide. A mint az ilyen leány hazájából Budapestre jön, a Home Françaisban szállást és ellátást kap igen olcsó áron, napi két koronáért, a mig valahol alkalmazást talál. Három hétiig maradhat ott s ha addig sem talál állást, lehetővé teszik neki a hazamenetelt.

A kétemeletes épület erre a célra egyszerűen, de esinosan és főleg az egészség kívánalmainak mindenben megfelelően van berendezve, a hálóteremben fehérfüggönyös fülkékben vannak az egyes ágyak, elegendő fűrdő, minden leánynak külön mosdó áll rendelkezésre, az ebédlő derült és kellemes. Harmincz leány talál itt elhelyezést s idővel, ha az intézmény megérősödik, még jobban ki akarják terjeszteni. Elagott francia nők menhelyét is akarnak benne létesíteni.

A derék intézményt vicomte de Fontenay francia főkonzul és neje kezdeményezte s leg-többet François Lajos, az ismert budafoki pezsgőgyáros buzgólkodott az érdekében. Ő

gyűjtötte össze a mintegy másfél százezer koronára rúgó alapítókét s ő nyerte meg Lebaudy Róbertet pártfogóul, a ki maga 40,000 frankot és évi 1500 frank járadékot adományozott az intézetnek.

AZ ÉBREDÉS KORSZAKÁBÓL.

III.

Abban az időben történt, hogy Szuk András derék zenetanár hosszas tanulmányozás után megszólaltatta a Rákóczi Ferenc szabadságharcának bübajos hangszerét — a tárogatót. Ezen a hangszeren zengették el a Rákóczi-kor hősei az ő gyönyörű dalaikat, ennek a hangszernek a riadója hívta a magyar szabadság védelmére és lelkesítette a győzedelmes csatákban a kurucz szerepet. Rákóczi szabadságharcza után az osztrák kormány irtóháborút intézett e hangszer ellen. Mintha a lábancz sereg sok vereségének ez a hangszer volt volna az oka, összeszedte az ország egész területén a tárogatókat és elégettette, a zenekarokban pedig eltiltotta a tárogató használatát, úgy, hogy az egész országban alig 2—3 eldugott, elrejtett tárogató maradt. Közel másfél századig el volt nemulva a tárogató, elfelejtették annak kezelési módját is s az ezen hosszú időközben felnőtt nemzedékek nem hallották annak hangját, azért általános hatást idézett elő a lapoknak azon híradása, hogy Szuk András zenetanár felfedezte a tárogatónak miként való kezelését s az idevonatkozó első próbáját egy meghívott társaság előtt be is mutatta. Csakhamar azután írták a lapok, hogy Szuk András a tárogatóval nyilvános hangversenyt fog rendezni.

A közönség, különösen az egyetemi ifjúság nagy érdeklődéssel várta e hangversenyt. A rendőrség megadta rá az engedélyt, de azzal a kikötéssel, hogy a Rákóczi-indulót nem szabad előadni. Kevéssel azelőtt történt ugyanis, hogy egy hangversenyen egy orchesterum előadta a Rákóczi-indulót Berlioz átiratában. Ez az átirat így egész nagy zenekar által előadva még fokozza a Rákóczi-induló lelkesítő hatását. Mikor az induló dallamaiba beleszólnak az ágyúk dördülései, a hallgató szinte maga előtt látja a szabadságharczot és annak csatáit. Annak a hangversenynek a közönségét is úgy fellekesítette az az előadás, hogy háromszor egymásután meg kellett ismételnit s a további tüntető ismétlést a jelenvolt rendőrtisztviselő betiltotta. Erre még jól emlékezett Prottmann és midőn a tárogató-hangversenyre az engedélyt megadta, egyszersmint kijelentette, hogy a hangversenyen a Rákóczi-indulót nem szabad előadni.

Elérkezett az akkor egyetlen hangversenyteremben, a Nemzeti Múzeum disztermében megtartott «tárogató hangverseny» napja. Az egyetemi ifjúság és a város hazafias nagy közönsége olyan számmal jelent meg, hogy a terem, annak valamennyi karzata, még az előadó emelvénye is zsúfolóságig megtelt. A tárogató első hangjainál már megkezdődött a tüntetészerű tapsvihár és ez minden előadott darab után ismétlődött. Midőn a hangverseny végéhez jutottunk s a program ki volt merítve, a jelenvolt nagy közönség orkanszerű tapsviharral, harsány kívánta a Rákóczi-induló előadását. Szegény jó Szuk András csak vállvonogatással adta tudtára a közönségnek, hogy azt nem adhatja elő. Perczekig tartott a tapsolás és az induló követelése, végre feljött az emelvényre három rendőrtisztviselő, a kik közül kettő karonfogta Szuk András és kivezette a teremből, a harmadik pedig kijelentette, hogy a hangversenynek vége. A nagy közönség azután oszlani kezdett. Menetközben felhangzott a Szózat s az egész nagy közönség együtt énekelte az egyetemi ifjúsággal. Így kárpótlottuk magunkat a Rákóczi-induló eltiltásáért. Midőn a Nemzeti Múzeum nagy lépcsőjén lejöttünk, láttuk, hogy ott egész nagy csomó fegyveres készenlétben állt. Ebből világos volt, hogy Prottmann szükség esetén fegyveres erőszakkal is kiűrítette volna a termet. Szegény zsarnokok! Ők még egy hangversenytől is félnek.

Erről a hangversenyről és annak a lefolyásáról a rendőri sajtóiroda csak igen rövid értesítést engedett meg. A «Pesti Napló» csak

amnyit ír róla, hogy a hangverseny végén a közönség a tárogatót a Rákóczi-indulót is óhajította volna hallani, de «a hangversenyző néma mozdulatokkal mentette ki magát, alkalmasint nem tanulta be, a mi nem esuda». Így kellett akkor a lapoknak dolgozni. Így rendszabályozta Prottmann sajtó-irodája a magyar lapokat. A külföldi, különösen a németországi lapok is majd mind az osztrák kormány szoldjában állottak. Előljárt ezek között az «Augsburger Allgemeine Zeitung». Ennek csaknem minden számában jelent meg közlemény Pest-ről, vagy általában Magyarországból a magyar viszonyokról s legtöbb ilyen közlemény Pest-ről volt keletve. Ez a mindig magyarfaló német újság hosszú cikkekben foglalkozott a pesti egyetem nyelvkérdésével is és egyik cikkében azt fejtegette, hogy a pesti egyetemen a tanulási nyelv nem is lehet más, csak a német, mert Magyarországon a magyarság csak törpe minoritás és miután nem lehet az ország területén lakó különböző nyelvű népség mindenike részére külön-külön egyetemet felállítani, azért csak a német nyelv az, a mely a pesti egyetemen tanynelv lehet. Az egyetemi ifjúságnak a magyar tanulási nyelv behozatala iránt való mozgalmát érletlen magyar fészkelődésnek neveztve, felhívta az osztrák kormányt, hogy annak egyáltalában ne engedjen. E közlemény arcátlansága és a magyar törekvéseket lekicsinylő hangja úgy felizgatta az ifjúságot, hogy a Fillingér kávéház tulajdonosát felszólították, hogy azt a lapot azonnal küldje vissza a szerkesztőségnek és írja meg nekik, hogy többé ne küldjék. A kávéház tulajdonosok ezt azonnal teljesítették is és többé nem láttuk az «Augsburger Allgemeine Zeitung»-ot a Fillingér kávéházban.

Volt azonban egy németországi lap, mely a magyarországi eseményeket mindig híven közölte s a magyar viszonyokat mindig rokonszenvesen tárgyalta. Ez a «Leipziger Allgemeine Zeitung» volt. E lappal a magyarországi események híret az öreg Földényi, a kiváló író: Emilia első férje közölte. Ez az öreg úr naponta ott volt az ifjúság között a Fillingér kávéházban. Ő volt az említett lipseai újság budapesti értesítője és pedig igen szorgalmas levelező volt s minden értesítése pozitív tudomáson alapult, mivel ott az egyetemi ifjúság legnagyobb gyülekezési helyén mindenről első kézből és a legnagyobb pozitívítással értesült. A híreket mindig teljes diszkrécióval kezelte. Tervekről, készülő dolgokról soha nem írt, csak a már megtörtént bevégzett eseményeket közölte a lapjával, mindig híven, úgy, a mint azok megtörténtek. A lapjának szánt értesítőit többnyire ott a Fillingér kávéházban írta és a fontosabb eseményekről és azok lefolyásáról mindig megkérdezte az ifjúság vezetőit.

Ebédlő.

A Home Français épülete a Baross-utczában.

Hálóterem.

A BUDAPESTI HOME FRANÇAIS. — Jely Gyula félvétel.

Ennek a jó öreg úrnak a pesti értesítéseiből ismerte meg a külföld a Magyarországon akkor történt eseményeket és a legnagyobbbrészt az osztrák kormány szoldjában álló német lapok elferdítéseivel szemben valóságos politikai értékkel bírtak a jó öreg Földényi igaz értesítései. Az egyetemi ifjúság küldöttsége felment Bécsbe. Már itthon tudtukra adták, hogy a császár nem fogadja a küldöttséget, tehát csak arról lehetett szó, hogy az akkor mindenható Bach-kormány közoktatási miniszterénél fognak kihallgatást kérni. E czélból el is mentek a közoktatási miniszteriumba, de ott nemcsak azt jelentették ki, hogy a miniszter a küldöttséget nem fogadja, hanem tudtára adták a küldöttség tagjainak, hogy a miniszter ezt az egész mozgalmat, valamint a kérelem tárgyát olyannak tartja, a mihez az egyetlen hallgatóinak nem volt joguk és a küldöttség tagjainak azt a cselekedetét, hogy közvetlenül a miniszterhez mertek fordulni, sőt még a császárnál való kihallgatás iránt is tettek lépéseket, olyan súlyos fegyelemsértésnek tekintik, a melynek okvetlenül meglesznek a megfelelő következményei.

Így jött vissza Bécsből a küldöttség, el nem fogadták őket, tehát nem is hozhattak eredményt, sőt a küldöttség tagjai naponta várták, hogy mik lesznek azok a megfelelő következmények, melyekket őket megfenyegettek. Nem kellett soká várakozniuk. Majdán, a jogi kar akkor mindenható hivatalosolgája, az öreg Vizeleki dékánnak benső bizalmasa kiszimatolta, hogy jött ám Bécsből a közoktatási miniszter-től egy dörgedelmes leirat az egyetemi tanács-hoz, mely leiratban első sorban az egyetemi tanács kap ki azót, hogy az intézet hallgatói között oly laza figyelmet tart fenn s az egyetemi hallgatóság még külön küldöttség által felküldött petícióval mer a kormánytól alkalmatlankodni, sőt még arra is vetemedik, hogy a küldöttség petíciójával még a legmagasabb helyre is el akart volna jutni. Ezt a császári kormány a legsúlyosabb fegyelmi vétségnek tekinti és utasítja az egyetemi tanácsot, hogy a Bécsben járt küldöttség tagjai ellen azonnal indítsa meg a fegyelmi eljárást és a fegyelmi vétséget szigorúan torolja meg. Majdán útján ez csakhamar az ifjúság tudomására jutott, valamint megtudtuk azt is, hogy a gyengébb szívű egyetemi tanárok között nagy riadalom támadt a felülről kapott «orr» miatt. A német tanárok szemrehányásokat tettek magyar kar-társaiknak, ezek között különösen Virozsil rektor és Vizeleki jogi dékán voltak legjobban megijedve. Nagyon bántotta őket a leirat-ban foglalt dorgálás és magukra nézve jófor-mán szerencsétlenségnek tartották, hogy az ő schwartz-gelb gutgesindetségükön ilyen folt esett.

Csakhamar megindította az egyetemi tanács a fegyelmi eljárást az ifjúság küldöttségének mindenik tagja ellen. Az Egyetem-teren volt

régi épület második emeletén ülésezett a fegyelmi tanács. A vádlottak, a nagy «bűnösök» részére az egyik tantermet nyitották ki, a folyosók pedig telve voltak egyetemi hallgatókkal, a kik ott olyan zajongást vittek végbe, hogy maga Virozil rektor jött ki és először hivatalos tekintéllyel akart hatni, parancsoló hangon rendelte el, hogy azonnal takarodjunk ki az egyetem épületéből. Midőn azonban látta, hogy ennek nincsen hatása, mert senki sem indult, fenyegetésként azt mondta, hogy ha nem távozzunk, rendőrökkel fog bennünket az egyetemi épületből kiűzetni. Erre azután olyan láрма lett, a rendőrökkel való fenyegetésre a jelen voltak annyira indignálódtak, hogy Virozil visszavonult s az egyetemi tanács határozatával akart rendőri segítségért folyamodni, de a tanács tagjainak több esze volt és Récsy tanár indítványára kiküldték hozzánk az akkor éppen kihallgatáson bentlevő Kormos Bélát, hogy beszéljen rá bennünket az eltávozásra. Kormos kijött és előadta, hogy zajongásunkkal az ő helyzetüket teszük súlyosabbá s kért, hogy távozzunk el. Ebbe nem egyeztünk bele. Eltávozni nem akartunk, de azt megígértük, hogy a legnagyobb csendességben megvárjuk a fegyelmi ítélet kihirdetését. Szünetet megtartottunk. A folyosók zsúfolásig telve voltak, de oly csendesen voltunk, hogy Virozil azt hitte, hogy mindnyájan eltávoztunk.

Késő este hozta meg az egyetemi tanács a határozatát, mely szerint Kormos Bélát egy tanévre, nehányat fél-fél tanévre kizárták az egyetemből, a többieket pedig szigorú megdorgálásra ítélték. Akkor keletkezett még nagy láрма, mikor ezt a szigorú ítéletet megtudtuk. Egyszerre felhangzott mindenfelől, hogy mindnyájan kimaradunk az egyetemből és a dolog megbeszélésére mentünk sereggestől a Fillingér kávéházba. És valóban napokig tartott az egyetemi ifjúság forrongása. A legnagyobb rész a mellett volt, hogy maradjunk ki mindannyian. Itt is az ifjúság barátja, a derék Récsy Emil tanár exponálta magát értünk. Eljött közénk a Fillingér-kávéházba s ott először az ifjúság vezetőivel tárgyalt, majd egy szép beszédben előadta, hogy szándékunk végrehajtásával csak magunknak ártunk, a magyar ifjúság ellenségeinek pedig örömet okozunk s egy jobb jövő reményével biztatva, lebeszélte az ifjúságot az egyetemből való kimaradásról. Így ment végbe és így végződött a pesti egyetemi ifjúságnak a magyar tanítási nyelv behozatala iránt indított mozgalma. De ha a kitűzött célt nem érthették is el, ennek a mozgalomnak megvolt az az eredménye, hogy a bécsi küldöttség által kezdeményezett magyar viselet országosra általánossá vált s éveken keresztül darutollas főveggel, sarkantyus csizmában járt minden tisztességes magyar ember, a mit szépen egészített ki a nőknél szintén általánossá vált magyar viselet.

Abban az időben mindenki egy véleményen volt. Nem volt sem felekezeti, sem nemzeti-ségi különválás. Az ország intelligenciája sokkal tisztább gondolkodású volt, semhogy a társadalomnak vallásfelekezeti széttagolására csak gondolni is tudott volna; a nemzetségek pedig belátták, hogy ők a magyar szabadság ellen való fellázadásukért az osztrák abszolút uralomtól ugyanazt a zsarnoki elnyomást kapták jutalmul, a mit a magyarok büntetés gyanánt kaptak. Azért mindenkit csak az az egy vágy vezérelt, hogy megszabaduljunk az osztrák abszolutizmus zsarnoksága alól és Magyarországot visszavivjük szabadságát, alkotmányát.

Ezen általános közhangulat megzavarására Lonkay Antal tette az első kísérletet. Lonkay a helytartó-tanácsnál volt fogalmazó és már évek óta szerkesztett egy kis hetilapot «Tanodai Lapok» cím alatt, nagy barátságban volt az akkor Pesten igen nyílt házat vívó Danielik egri kanonokkal s ennek a befolyása alatt először csak annyit tett, hogy lapjának címet «Katholikus Tanodai Lapok»-ra változtatta. 1859 végén azonban előfizetési ívet boesajtott ki az «Idők Tanuja» cím alatt 1860 január 1-én megjelenendő katolikus felekezeti jellegű politikai napilapra. Már az előfizetési felhívásban adott program általános visszatetszést idézett elő. A felekezeti széttagoláshoz ezen első kísérletét mindenki elítélte. A «Pesti Napló»-ban a jó katolikus Királyi Pál két

hosszú cikket írt e vállalkozás ellen, mely felszólalását e szavakkal fejezte be: «Más felekezeti magyar atyáinkfiai meg lehetnek arról győződve, hogy Lonkay úr idétlen vállalkozását a magyar katolikus valódi intelligenciának egyetlen egy tagja sem teszi magáévá». Az «Idők Tanuja» azonban megjelent és felekezeti irányja általános megbotránkozást idézett elő. Az első számott elhozták a Fillingér kávéházba is s az első vélemény az volt, hogy az egyetemi ifjúság Lonkaynak akkor úgynevezett maekazenét adjon, de mert egy ilyen nagy csoportban való felvonulást a rendőrség okvetlenül megakadályozott volna, a megállapodás az lett, hogy az egyetemi ifjúság az «Idők Tanujának» első számát nyilvánosan el fogja égetni. Ezt a határozatot azután rögtön végre is hajtottuk. Kivonultunk a kávéház előtt való Sebestyén-térre, a hol Vezlerle Zsiga, az egyetemi ifjúság vezére, rövid beszédet tartott és a téren felszaporodott s az

egész teret betöltő nagy hallgatóság általános helyeslése mellett nyilvánosan elégettük az «Idők Tanuja» első számát. Ezzel itélte el az akkori idők egyetemi ifjúsága a vallásfelekezeti széttagolás első kísérletét. Akkor még tudott az egyetemi ifjúság így gondolkozni és csak a szabadságért lelkesedni...

Dr. Oláh Gyula.

FARSANG VASÁRNAPJÁN.

Elbeszélés.

Irta M. Hrabovszky Julia.

A szép Jeanne, a már kissé koros, de nagyon vagyons Duvernier felesége, társaságot hívott össze farsang utolsó napjaira, a szép Duvernier birtokra, mely Párishoz egészen közel fekszik. A magaslaton épült bájos kis kastély remek park közepén áll, mely a kas-

JÓZSEF FŐHERCZEG ROKKOKO-BÁLJA A FŐHERCZEG ÚJ PADTÁJÁBAN JANUÁR 22-IKÉN. — Hegedüs László rajza a «Vasárnapi Ujság» részére.

lábon álltak, egész nyáron át találkoztak Jeanne-nál és igazi baráti viszony fejlődött ki közöttük. Sonia rokonszenvében, barátságában nem kételkedhetett «és — gondolta Sárd Pál — a barátságtól a szerelemig már csak egy lépés van!» Pedig nem úgy van ám Pál uram! Mert a szerelemtől a barátságtól... igen, többnyire csak egy lépés van, de a barátságtól a szerelem... hej! nagyon gyakran elérhetetlen messze van!...

Sonia már előtte való napon kijött Jeanne-hoz, hogy segítségére legyen az előkészületekben. Jeanne nagyon ki akart tenni magáért, minthogy a Lacroix házaspár, a kikkel Fred révén sógorsági viszonyban állott, bejelentette neki, hogy magukkal hozzák amerikai vendégeket, távoli rokonukat, egy dűsgazdag fiatal özvegyet. Jeanne nem akart az amerikai nő előtt szégyent vallani. Sonia magára vállalta, hogy az első ebédre ő díszíti fel virággal az asztalt. Fehér estélyi ruhája fölé felöltötte nagy művész kötényét és az ebédlőbe vitte a Párisból érkezett hosszúszerű rózsákat, az üveg-ház orchideákat, a medolia füzereket, a parkban szedett úde zöld mohát. Az ebédlő kandallójában vígan pattogott a tűz és Pál, a ki a család bizalmasaként már villásreggelire érkezett, fázékonyságának ürügye alatt a tűz mellé bujt, tényleg azonban csak azért, hogy Sonia közelében maradhasson. És nem tudott betelni a leány nézésével. Oh! ha kibetűzhetne volna e nagy fekete szemek rejtélyes tekintetét, ha tudta volna, minő gondolatokat takar az a hófehér, sima homlok! Imádtá a leánynak úde, hamvas arcát, a kissé fitos orral, a vérpisros ajkakkal az akaratéről tanuskodó kissé erős állal.

Sonia miután a nagy aranyozott jardiniert megtöltötte friss mohával és tele tüzdelt a hosszúszerű rózsákkal, bizarr formájú orchideákkal, sparjus levelekkel, a művésziesen elrendezett pompás virágosarat az asztal közepére állította, a fehér selyem himzésű esipkés, hófehér abroszra, melyen már csillogott a sok nehéz ezüstnemű és kristály pohár.

Az asztal négy sarkára aztán gyönyörű kis biseuit amourette csoportokat állított és a művészi kivitelű angyalok mintegy össze tartani látszóttak az asztalt körülfutó medolia-füzereket. De munkájában gyakran megzavarta őt a több ízben idegesen benyitó Duvernierne.

— Még sincs készen Sonia? — kérdezte ilyenkor izgatottan, vagy:

— Siessen Sonia... siessen kérem, a vendégek már mind megérkeztek... és Lacroixék sem késhetnek már sokáig Freddel... Hallja azt az autombilt? ... erre felé tülköl... ők lesznek!

— Ugyan ne izguljon annyira, asszonyom, hiszen azok az istentelen autók ma egész nap tülkölnek az országúton!... — szölt Pál.

— Borzasztó ideges ma a mi kedves asszonyunk — jegyezte meg aztán, mikor Jeanne felfogva divatos szabását, halvány rózsaszínű panne ruháját, a mely úgy a testéhez tapadt, mintha ruha sem lenne rajta, idegesen kiszaladt az ebédlőből.

Pál boszankodott, miért nyit be hozzájuk Jeanne minden percében. Ha nem zavarná őket, ez lenne a legalkalmasabb pillanat a nyilatkozásra. Vallomása szinte égette az ajkait.

— Igen... borzasztóan ideges ma a szép Jeanne!

— Izgatja őt az amerikai nő — felelte Sonia — türelmetlenül várja az érkezését.

— Mondja inkább Fred érkezését — mondta rá Pál hirtelen.

Sonia meglepetve nézett Gérardra és a hosszúszerű rózsá, a melylyel az utolsó amourette-csoportot díszíteni akarta, könnyedén megintgott a kezében.

— Hogyan?... azt hiszi?... De nem... azaz tudom, hogy Jeanne kedveli a cousinját, — és Sonia mosolygón próbált.

— De hisz ez nyílt titok... régi liaison, kis barátnóm, mindenki tudja!...

— Lehetsélen!...

— Nem vette volna észre?

— Nem... nem vettem észre — felelte Sonia olyan hangon, hogy Pál felállt és egy lépést tett a leány felé, hogy az arcába nézhessen. De semmi megnyugtatót nem olvasott le onnan, mert hirtelen ébredt gyanúval felelte:

visszahódítani őt, ha ez szükséges. De Fred nem fogadta el a meghívást és így Jeanne-nak volt oka örülni.

Sonia, a fiatal orosz festő is nagyon türelmetlenül várta az utolsó farsangi napokat. Ő gyakori vendége volt a kastélynak, mert festeni tanította Duverniernek. De most már Monte-Carlóban kellett volna lennie a keresztanyjánál, egy gazdag orosz hölgnél, a ki meghívta őt pár hétre. Sonia azonban elhalasztotta az útját, ő tudta miért! Sárd Pál értesült erről Jeanne feleségül kérve őt. Már régen készült erre, de nem volt bátorsága hozzá. Hány éves lehet Sonia?... Huszonkettő... legfeljebb huszonnégy!... Ő pedig negyvenkét éves lesz a tavasszal... tehát húsz évvel idősebb a leánynál. Szerethet-e Sonia ilyen vén embert?... Eh, mit!... megpróbálja. Nagyon bizalmas

tély főhomlokzata előtt terraszszerűen vezet le egy kocsitűt, a mit pár száz lépésnyire, a közeli indóházhoz vezető vasúti sínek szelnek át.

A kastélyból remek kilátás nyílik a tág völgyre, rétek és erdőségekre, távoli helységek, villákkal beépült szelid halmokra, sőt a távolból, mintegy köfátyolon át, oda látszik Páris egy része is.

Duvernierék meghívottai közül sokan örültek e vig farsangi napokra, első sorban maga a háziasszony, mert sohasem mulathatott olyan fesztellenül, megfigyeletlenül, mintha sok szálló vendége volt a kastélyban. Aztán számáda volt a cousinjával, Freddel, kérdőre akarta őt vonni, mi az oka, hogy utolsó időben annyira elhanyagolja őt. Bizonyára valami új flirtje akad Párisban, mert a szép Jeanne, fájdalom, tudta, hogy hódító külsejű cousinja nem épen a hűség mintaképe... és Jeanne készült jól megmosni a fejét a hűtelennek és

VARLIN.

RAOUL RIGAULT.

JOURDE.

— Akkor sajnálom, hogy elrontottam az illuzióját, Sonia kisasszony, de... talán a jávára lesz — folytatta lappangó féltékenységgel — ha azt még jobban lerontom... Fred urat illetőleg.

— Mit... mit akar ezzel mondani?... Nem értem — szólt Sonia és a hangja remegett. — Csak azt — felelte Sédard hidegen, bár minden forrott benne arra a gondolatra, hogy elkésett és Sonia a másikkal adta a szívet — ha lenne egy hugom, nem szívesen látnám őt annak az úrnak a közelében.

— Miért? — kérdezte Sonia és nagy fekete szemének tekintetében egyszerre valami kihívó, fenyegető volt.

— Miért? — ismételte Pál élesen és a hangjából most már elvitázhatatlanul kiritt a féltékenység. — Mert léha, jellemtelen ember. Aljas nősábitó, a ki előtt semmi sem szent, ha a gyönyöreiről van szó, a ki...

— Ez nem igaz!... Hallgasson! — vágott közbe Sonia hevesen. — Nem akarom, hogy rágalmazza őt.

— Sonia!... Mi ez?

Sonia arca lángvörös lett, sötét szeme fenyegető pillantást vetett Sédard Pálra.

— Nem akarom — dadogta elfúlt hangon — megtiltom... hogy rágalmazza őt!

— Sonia! — kiáltott fel Pál fújdalmasan — Sonia!... Maga szereti ezt az embert?...

Sonia nem felelt, de az arca annál ékecszőlőbben beszélt. Szemeiben fanatikus szerelem lángolt, édes ajkai mintegy mosolyogni látszóttak a távollevőre.

— Sonia! — ismételte Pál esdőleg — feleljen!

A leány ajkai már szólásra nyitkák, midőn az automobil-tülkölés ez alkalommal egészen közelről hangzott fel és Jeanne, követe egy szobaleánytól, bombaként termelt a vitaközök között:

— Itt vannak!... Gyorsan Sonia, vesse le a kötenyét és jöjjön!...

Sonia egy pillanat alatt ledobta a kötenyét, a kezét megtörülte egy nedves törülközővel, és egyetlen pillantást sem vetve Pálra, elszaladt Jeanneal.

Pál mélyen lesujtva állva maradt a virágillatos, csillogó asztal mellett, mialatt a szobaleány kötelességszerűen szedte fel a szőnyegről a levágott levélgyalakat, az elhullott virágszirmokat...

Az automobil megállt a Perron előtt, de abból csak egyetlen férfi, a testes Lacroix szállt ki.

— És a hölgyek? — kérdezték Lacroixtól minden oldalról, mikor a szalonba lépett.

— A hölgyek — felelte Lacroix — legjobb üdvözlötüket küldik, de legnagyobb sajnálataikra nem jöhettek el, egy utolsó pillanatban történt kis baleset folytán...

— Baleset?... Mi történt?... Beszéljen gyorsan! — kiabálták össze-vissza.

— És Lacroix elmondta, hogy mistress Ward, mikor fel akart szállni az automobilra, megcsúszott a sikos járdán, elesett és kifőzami-totta a lábát. Semmi komolyabb dolog, de a szegény Maud képtelen a lábára állni... és így természetesen a jó Lacroix mama vele maradt... annyival inkább... annyival is inkább...

— És Lacroix most köhécselni kezdett, jelentősen körülnézett, mintegy fokozni akarva a hatást... De a túrelmetlen Jeanne közbé-vágott:

— És Fred?... Fred miért nem jött önnel?

— Épen ezt akartam elmondani, szép rokon — felelte Lacroix — vagyis a feleségem Fred miatt is kénytelen volt otthon maradni, minthogy Fred nem akarta ilyen szenvedő állapotban egyedül hagyni... a menyasszonyát.

— A menyasszonyát?! — kiáltottak fel valamennyien!

— Igen... a menyasszonyát, mistress Wardot, jelentette ki Lacroix fontosán, mert az eljegyzés tegnap történt meg egészen váratlanul. Hamar ment... Nem is álmodtuk volna, hogy olyan gyorsan fog megtörténni! De hát hiába... a fiatalok hamar lángra gyúlnak!... És szerelmesek egymásba... szerelmesek!... na, ezt mondhatom! — és Lacroix kedélyesen megveregette Duvernier vállát, mintha eme kijelentésével örömet akarna okozni neki.

Jeanne lángvörös lett, mintha arcul ütődék volna, de magán érezve az egész társaság tekintetét, erőt vett magán és jókedvűen kiáltotta.

— Brávó! brávó! majd iszunk a jegyesek egészségére.

Sonia ellenben halálsápadt lett és kénytelen volt megfogódzni egy asztalban, hogy el ne essék.

Pál résztvevő szemekkel nézett reája.

— És ez a három ember, a ki olyan nehezen várta a farsang vasárnapját, egészen más érzésekkel ült asztalhoz, mint azt előre gondolta volna.

Jeanne vígsága sokkal kiespangóbb, sokkal zajosabb volt, semhogy ne lett volna mesterkelt; Sonia sápadt maradt az ebéd alatt is, alig beszélt és jóformán semmit sem evett; Pál ellenben ismét rózsaszínűnek látta a világot. Sajnálta ugyan Soniazt, mert látta, hogy szenved, de végre is... nem első eset, hogy fiatal leányok érdemletlenül pazarolják első szerelmüket és azért később nagyon boldogok lesznek más férfi oldalán.

Pál elhatározta, hogy nagyon elnéző, türelmes lesz Soniával, de felhasználja az első alkalmat a szólásra, mert tudta, hogy a nők ilyen kritikus pillanatokban általában vélik magukat legjobban megboszulni a hűtelenen, hogy ők is férjhez mennek.

Az a bizonyos alkalom pedig nagyon hamar kínálkozott.

Az idő éjfélt felé járt, a társaság javában táncolt, Sonia azonban egy ablakmélyedésbe vonult és kinézett a sötét éjbe.

— Mit néz Sonia kisasszony? — kérdezte mögötte hirtelen Pál hangja. — Nem láthat semmit a sötétben?!

— De igen... — felelte a leány, a nélkül, hogy megfordulna — egy vörösszemű szörnyeteg tüzes felhőt hagyva maga után, futott végig a sötét tájon. Szeretem

nézni a sötétben száguldó vonatokat... Valami gyorsvonat lehetett, mert a személyvonat csak éjfélt után indul innen, ugy-e?

— Fél egyre, Sonia kisasszony. De hagyja kérem most a vonatokat és szenteljen inkább nekem néhány perczet. Vagy haragszik még reám?

Sonia megfordult és Pálra nézett. De sötét szemének tekintete merev volt, a lelke mintha messze innen kalandozott volna.

— Miért haragudnék? — kérdezte tompán. — De az előbb haragudott, mikor elmondtam a véleményemet Duvernier asszony cousinjáról... — vélte Pál.

— Heves, illetlen voltam — szólt a leány nyíltan — bocsásson meg, kérem... Mert mennyire igaza volt! — tette hozzá fátyolozott hangon és rövid, önkénytelen sóhaj rebent el az ajkairól.

Pál megindította ez a sóhaj, ez a nyílt beismerés. Aztán Sonia hangjában volt valami szokatlan, a mi elérzékenyítette, könnyekig meghatotta a szerelmes férfit.

— Sonia... édes Sonia — dadogta Pál és megfogta a leány kezét — maga beszél bocsánatról, mikor én szeretném magát kérni... térden állva kérni... mert látta Sonia, maga nem tudja... nem álmodja... igen... el kell mondanom... tudnia kell...

— Nem!... nem! — szólt Sonia hirtelen és visszahúzta a kezét... ne mondjon ma kérem nekem semmit sem... képtelen lennék ma meghallgatni...

— De — felelte Pál, a ki feltette volt magában, hogy türelmes lesz a leány iránt — megengedi, hogy holnap szóljak?

A felelet késett kissé; aztán fejét lehajtva, csendesen mondta Sonia:

— Holnap... szólhat. De most bocsásson kérem, segítenem kell Duvernier asszonynak a teánál.

A zene elhallgatott, a párok a tea-asztal körül csoportosultak és Pál nem mozdulva a helyéről, messziről nézte a teás eszékkel jövőmenő Soniát. A szíve túlaradt a boldogságtól... elképzelte a jövőt, mikor majd Sonia a felesége lesz és ők együtt fognak teázni a hosszú téli estéken. Oh! ez a farsangvasárnap! Mégis csak szerencsét hozott neki!

De aztán egyszerre nem látta többé Soniát... Nézte, kereste a szemével, de a leány fehér ruhája csak nem tűnt fel a párok között. Hol lehet?... A szalonban nem volt, az egészen bizonyos. Pál felállt, hogy az ebédőben keresse őt, mert tühretlenül üresnek, sivárnak találta e termet Sonia nélkül.

De Sonia nem volt sem az ebédőben, sem a szomszédos kártya-szobában.

— Nem látta Sonia kisasszonyt? — kérdezte Pál az inástól.

— De igen — felelte az inas — az előbb ment ki a Perronra — azt mondta, a feje fáj és friss levegőt meg szívné.

— Minő megdöglőtlenség! — kiáltott fel Pál. — Agyon hűlhet! — és Sonia után sietett, hogy behozza őt.

A központi bizottság nemzetőre.

Női nemzetőr.

A párisi gyujtogatók című közleményhez.

De Sonia nem volt a Perronon és Pál hiába kereste őt a kastély körül, hiába kiáltotta a sötétben: «Sonia kisasszony! Hol van? Jöjjön be kérem! Athül a hidegben! Sonia kisasszony!»

De senki sem felelt.

Pál tájékozatlanul nézett maga körül.

Hol keresse a leányt? De talán Sonia már be is ment a házba, mialatt ő itt künn kereste őt? De nem... ez nem lehet. Mert ha Sonia erre felé járt volna, meghallja hívó szavát és okvetlenül felel.

A sötét tájék egy távoli pontján most egyszerre világosodott kissé és Pál hirtelen megpillantotta a veresszemű szörnyetegét, a mint tüzes felhőt hagyva maga után kibukkant egy kanyarultnál és Pálnak egyszerre a füleiben cseng Sonia hangja, a mint mondja: «A személyvonat csak éjfélt után indul innen ugy-e?»

Pál összerenzen, az agyában megvillan egy gondolat és örületesen futni kezd, fut lefelé a parkban, a terraszeokon, de nem a rendes serpentin utakon, hanem egyenes irányban törtet le a fák és bokrok között, átugorva akadályokon, belegázolva virággyakba, örült hajszában, le a kocsiútig, mintha versenyt akarna futni a veresszemű szörnyeteggel.

Csak a csillagok világítanak neki, de szeme mindjobban hozzászokik a sötétséghez, aztán jól ismeri a park eme részét és ösztönszerűleg megtalálja útját a tintaszínű kopár fák között, megérkezik a park élősövény-kerítéséhez, azt egy pillanat alatt átugorja és most már a széles kocsiúton áll, alig néhány száz lépésnyire a helytől, a hol az utat a vasuti sínpar szeli át. Körülnéz... de a veresszemű szörnyeteg nem látja többé. Valami fa-vagy házcsoport takarná el azt, vagy már elhaladt volna erre, mialatt ő a sötét fák között futott? A vonat dübörgését hallotta ugyan azalatt, de ilyen csendes éjben, az távolról is olyan jól elhallatszik, mintha egészen közel lenne!

Pál nem tudja, mit higgyen, de azért tovább fut a sinek felé a sorompóig... de az még le van bocsájva; egy veres lámpás a földön vérszínű világosságot terjeszt maga körül. A vonat talán még nem haladt el erre?... de e pillanatban éles fütty hangzik fel, jelezve, hogy a vonat beérkezett az állomásra. Pál szívet egy rettenetes szorítja össze... átbujik a sorompón, megáll a sinek mellett és önkénytelenül, szivettépen kiáltja: «Sonia!... Sonia!... hol van?... Feleljen az égre kérem!... Sonia.»

De senki sem felelt. Sonia alig ötven lépésnyire Páltól, szétronsolt tagokkal, holtan feküdt a sineken.

A PÁRISI GYUJTOGATÓK.

(Az 1871-iki kommun lázadás.)

Ismerteti (Folytatás.)

RÁKOSI VIKTOR.

IV. FEJEZET.

A Francia Bank idillje.

Ebben a kommunlázadásban a legesudalatosabb jelenségek egyike volt a Francia Bank idillje. Valóságos lélektani rejtély. A fenekéstől felfordult városban, a hol egyszerű munkások, nem is munkások, hanem napszámosok, a kik tegnap még szentet lapátoltak, ma diktatori hatalmat gyakoroltak, áll egy komor, nagy épület s benne a világnak talán legszilárdabban fundált pénztintézete. Március 18-ikán három milliárdot rejtett falai között. Ezer milliót értékpapirokban, ezer milliót bankjegyekben és ezer milliót arany- és ezüstpénzben. Ha a kommun ennek a kincseshányának nekiesik és kirabolja, vagy értékeit megsemmisíti, talán grógyithatatlanságot sebet ejtett volna Franciaországon, de mindenesetre halálos csapással sújtotta volna Franciaország középvagyonú és nagyvagyonú lakosságát. Lehet, hogy nem jöttek rá, hogy a bank birtoka milyen retentő fejtvert adott a kezükbe, lehet, hogy visszajedtek a szörnyű következményektől és föllükerekedtek bennük az a bizonyos egészséges, józan érzék, a mely minden francziában ott lappang, tény az, hogy csupán megsarcolták a bankot, elvették tőle annyit, a mennyire

VIVE LA COMMUNE! — Egykorú metaszt.

szükségük volt, de ki nem rabolták. Tény azonban az is, hogy a Francia Bank és vele Franciaország sokkal drágábban fizette volna meg a kommun uralmát, ha véletlenül a kommun vezérei közül nem Jourde és Charles Beslay biztatnak meg a bank kezelésével. Jourde volt a kommun pénzügyminisztere, Beslay pedig a kommun által a bankhoz kinevezett kormánybiztos. Mind a kettő mocsoktalan jellemű és klasszikus becsületességű férfú, a kik a kommun kebelében is minden erőszakot elítéltek és az úgynevezett szocialistákhoz, vagyis mérsekeltetek tartoztak.

Meg kell még említenünk, hogy a bank a háború alatt ezerhatszáz milliót adott az államnak kölcsön és föl kell jegeznünk azt, hogy az első csatavesztések hírére az ércfedezetből ötszáz milliót, a korona gyémántjaival és a Louvre értékeiből kepeivel együtt egy tengerparti várba szállították. Meg kell még említenünk azt is, hogy az intézet tisztviselői és szolgálói külön zászlóaljja szervezkedtek, mely magaválasztotta tisztjeinek vezetése alatt már Páris védelmében is részt vett. Ez a zászlóalj, mely körülbelül hatszáz főből állott, a március 18-iki lázadás kitörésekor bevonult a bank épületébe s el volt szánva arra, hogy erőszak esetén utolsó csepp véréig védelmezze a nemzet vagyonát. Hála Jourde és Beslay jóra- valóságának, erre nem került a sor, de ha rákerült volna is, ez a bankot meg nem mentette volna a romlásból. Thiersnek az a parancsa, hogy az összes hivatalok hagyják ott Páris, a bank személyzetének nem szólhatott, ennek kötelessége volt ott maradni a rábízott kincsek mellett. Bár a törvényes kormány megfutamodása meglepte és megdöbbenetett a bank kormányzóit s érezték, hogy rendkívüli dolgok történtek, azt nem is sejtették, hogy micsoda nagy veszedelem környékezi őket. A vihar első szelét azonban nem sokára megérezték.

Március 20-ikán a Központi Bizottság, Páris ez idő szerinti ura gyűlést tartott, mely meglehetősen kinos hangulatban kezdődött. Konstatálták ugyanis, hogy nincs pénzük, a mi nélkül pedig forradalmat csinálni nem lehet. Ekkor felállott Endes és kategoricze kijelentette, hogy ő hoz majd pénzt a francia bankból.

— Hogyan? Egyedül akar odamenni? Vigyen legalább magával egy zászlóalját.

— Nem. Ha megyek, magam megyek.

Billioray, a Központi Bizottság tagja, ajánlkozott, hogy vele megy.

— Nem bánom, — felelt Endes és fölkerelkedtek. Velük mentek azonban még Varlin, Jourde és még többen.

Délután öt órakor bekopogtattak a banknál, a hol azonnal Rouland igazgató elé vezették őket. Itt bemutatkoztak, mint a Központi Bizottság kiküldöttei, a kik azért jöttek, hogy a banktól pénzt kérjenek. Rouland érezte helyzeté kinos voltát. Tudta, hogy a város a forradalmárok kezében van, de akkor még azt is remélhette, hogy pár nap alatt vége lesz az egésznek s akkor majd számon kérik tőle a kidobott pénzt. Himezett-hámozott, hogy időt nyerjen. Kifejtette, hogy a pénz, a mi itt van, nem az övék, ők csak a letéteményesei.

— Ez igaz, — válaszolt Jourde, — csakhogy e pillanatban mi képviseljük Páris városát. Páris városának pedig a banknál, bizonyosan tudom, 8.826.860 frank erejű nyílt hitele van. Hát ennek a terhére kérünk egy millió frankot, ennyire van szükségünk.

Rouland elismerte, hogy Jourde jól van értesülve, de kijelentette, hogy ez az összeg egy letét, melylyel ő nem rendelkezik. A kiküldöttek türelmetlenül morogni kezdtek, de Jourde egy kézmozdulattal lecsilapította őket és így szólt:

— Az egész lakosság fegyverben áll, a szövetség nemzetország száma több, mint százötvenezer. Legtöbbnek közülük felesége és gyereke van. Ennek a nagy tömegnek holnapra már nincs betevő falatja. A Központi Bizottságnak nincs miből fizetni a zsoldot. Pedig ha nem kap zsoldot ez a tömeg, majd maga szerez magának, kifosztván a privat házakat, a pénztintézeteiket és magát a bankot is. Ó nem a nemzetország érdekében beszél, tökéletesen érti, hogy az igazgató polgártársnak ez iránt kevés rokonszenve van. Ó az egységek, a pénztintézetek és a bank, szóval egész Páris érdekében beszél, melyet katasztrófától mentenek meg, ha rendszeren fizetik tovább a nemzetorságot. A bank részéről tehát igen okos cselekedet ezt a milliót kifizetni.

Rouland magában elismerte, hogy Jourde argumentációja tökéletesen helyes, csak arra kérte őt, hogy az összeget tovább a nemzetorság zsoldjának fizetésére fordítsák. Jourde megígérte, hogy így lesz, mire levezették őket

a főpénztárhoz, a hol kezükbe olvastak egy millió értékű ropogós új bankot. Ezzel tértek vissza a városházára, a hol előadták a dolgot és bemutatták az összeget. Az öröm moraja futott végig a Központi Bizottság tagjain. A dolog sokkal jobban ment, semmint maguk is gondolták.

Jourde és Varlin, az államtitkárja (szintén igénytelen, egyszerű, nem rosz indulatú ember) vállalták magukra azt a nehéz feladatot, hogy a közmű pénzbeli szükségleteit fedezzék, a mi olyan rosz és rendetlen gazdálkodás mellett bizony kinos dolog volt. Mikor Páris hatalmukba kerítették, a pénzügyminiszteriumban négy és fél milliót, a városkában egy millió két-százezer frankot találtak, de ez oly kevésnek bizonyult, hogy a mint láttuk, már március 20-án a bankhoz kellett fordulni. De ez is oly hamar elolvad, bizonyára a nemzetország hátralékos zsoldjának fizetésére, hogy március 22-én Jourde és Varlin már második látogatásukat tették a banknál. Ezúttal újra egy milliót követeltek, de Rouland lealkudta háromszáz-ezerre, a mivel egyelőre megelégedtek és eltávoztak. E látogatás hatása alatt a bank kormányzó-tanácsa gyűlést tartott, melyen helyeselte az igazgatóság eljárását, kijelentette, hogy ezt a helyzetet a nemzeti védelem kormánya teremtette, midőn Páris otthagya és lehetetlen a bankot kitenni annak, hogy fegyveres tömegek maguk jöjjenek elvinni azt, a mit tőlük a bank megtagad. Közben Rouland Thiers táviratilag Versaillesba rendelte, mert a kormánynak szintén pénzre volt szüksége, a mit a bank főkormányzója nélkül nem kaphatott meg. Rouland nem is tért vissza a felkelés egész tartama alatt s a bank ezalatt nem kevesebb, mint kétszázötven millió frankot bocsátott Thiers rendelkezésére. A párisi főintézet ezen idő alatt Ploenc márkí vezette, nagy ügyességgel és hidegvérrel lavírozván a közműn folytonos követelése között. Az ő ügyességének, emberismeretének, jó modorának és ravasz breton eszének is nagy szerep jutott a bank megmentésében. E tekintetben azonban a főszerepet a három közmű-tag, Jourde, Varlin és Beslay játszotta, a kikről, mint becsületese emberekről, már beszéltünk, de a kik általában oly érdekes karakterű emberek voltak, hogy hosszabban meg kell róluk emlékezni.

Jourde, a közműn pénzügyminisztere, egy 28 éves, elég tanult fiatal ember volt, légvára-akat építő, az emberiség jövőjén töprengő, alapjában véve szelid természetű, minden erőszakosságtól irtózó ember volt. Hiitte azt, a mit hirdetett és ebben a közműn működése sem tudta megrendíteni. Barátai nagy pénzügyi tekintélynek tartották. Varlin foglalkozására nézve könyvkötő volt, még pedig specializálta a misekönyvek kötésében, mely tehetségét ő, mint igazi szocialista, meglehetősen megáltozónak tekintette magára nézve. Tagja volt a munkás internacionálnak s minden megelőző kongresszuson szerepelt, vagyis a könyvkötészet helyett inkább politikával foglalkozott. Benne már megvolt a gyűlölet a felsőbb társadalmi osztályok iránt s a nép jövődjét úgy képzelte, hogy abban a proletárság mint privilegizált kaszt szerepeljen. Legérdekesebb alak volt közöttük Beslay Károly, egy 76 esztendő, áldott jószívű, galambszelidű öreg ember, a ki március 30-tól kezdve mint külön kinevezett közműn-kormánybiztos szerepelt a bankban. Ez az ember valósággal ambícióját helyezte abba, hogy a francia bankot a katasztrófától megmentse, a mi nem kis fáradságába kerül. A közműn öklökései és gyújtogatásai fájdalommal töltötték el, de azért programjában hitt és az emberiség megváltását remélte tőle.

E három ember mindegyike másképen végezte különös karrierjét. Beslay szolgálatait a bank azzal fizette meg, hogy mikor a versaillesi csapatok betörték Párisba s a helyzet a kommunistákra nézve Thiers seregének féltelenkedése miatt nagyon kritikussá vált, pártfogásába vette, elrajtette, majd Svájcba szöktette Beslayt. Mikor az öreg a banktól elbocsátott, így szólt Ploenc márkíhoz:

— Mielőtt eltávoznám, engedje meg, hogy valamire kérjem.

A márkí egy gúnyos mosolyt fojtott vissza s magában elgondolta, hogy *no, a nagy forra-*

dalmár most kéri a borralalót. Udvariasan így felelt:

— Parancsoljon uram, tudja, hogy minden tekintetben rendelkezésére állok.

— Adja nekem emlékül azt a tintatartót, a melyet itt a bankban használtam.

A márkí majdnem hanyatt vágódott meglepetésében és szégyenletében. Ez az emlék ugyanis egy közönséges cserép-tintatartó volt, melyet két frank ötven centiméter minden papirkereskedésben meg lehetett kapni. Ez volt a fizetése annak a Beslaynak, a ki könyökig vágkált a milliókban s a kitől pár száz-ezer frankot a bank bizonyára nem sajnált volna. Beslay hátralevő pár esztendejét is szégyenséghen töltötte s egyetlen fiára is csak ezt hagyta örökül.

Jourdedal a sors nem bánt ilyen kegyelmesen. Ő utolsó perczéig helyén maradt s május 27-ikén még negyvenezer frankot osztott szét a Központi Bizottság és a közműn még együtt lévő csekély számú tagjai között. Ettől kezdve eltűnt. Fáradtan bolyongott Páris utcáin, melyekben már ebben a pillanatban minden a kommunisták ellen fordult. A kültekken bolyongva esett a törvényes kormány csapatainak a kezébe. A mint vallatóra fogták, eltagadta kiletét és Roux névre szóló igazolványokat mutatott fel. Egy ember azonban felismerte és megmondta, hogy ez a közműn pénzügyminisztere. Jourde vállalt vont és nem tagadott tovább. A nála levő kilen ezer frankot átadta a hatóságoknak s csak 120 frankot tartott meg, azt mondván, hogy ennyi az övé. Élete egy hajszálnál függött s valószínű, hogy rövid úton föbelőtték volna, de szerencséjére akkor adta ki Mac Mahon a parancsot, mely megtiltja a katonaságnak a sommás kivégzéseket. Így aztán Versaillesba került, hol aztán a haditörvényszék mondott felette ítéletet, mely Numeába való deportálásra szól. Három esztendőt töltött ott, akkor Rocheport és mások társaságában megszökött. Még egy jellemző ténny említünk fel róla. A haditörvényszék előtt megjelent Jourde rendes vendéglőse és bemutatott egy számlát, mely azt bizonyította, hogy április 16-ikától május 22-ikéig Jourde, a közműn pénzügyminisztere, az ő mindennapi vendége, ebédre és vacsorára összesen 224 frankot költött. Pedig pénzügyminisztersége alatt csak a francia banktól tizenhat millió frankot vett fel. (Ennyi veszteséggel mászott ki a bank a kalandból.)

Ilyen ember volt Jourde s ezt az embert utólag a szájhősök, a kik a veszedelem pillanatában elsősk voltak a menekülésben, a legpiszkosabb árulással vádolták.

Varlin tragikusabban fejezte be pályafutását. Nagy tévedésért életével lakott. Midőn minden összeomlott, ő nem menekült, nem borotváltatta le a szakállát, nem gondoskodott hamis papirokról, hanem fásultan csatangolt az utcákon, vára, hogy a sors mit hoz reá. Azon napok egyikén, melyen Thiersnek a kezesek fölkonzolása és Páris fölgyjútása által a végső fölizgatott csapatai a legveszettebbül garázdálkodtak, Varlint egy kávéház előtt fölismerték és elfogták. Nem tagadta, hogy kicsoda, mire egy rögtönzött haditörvényszék elé állították, mely a Montmartreén működött, közel azon helyhez, hol március 18-ikán a két tábornokot agyonlőtték. Útja valóságos kálvária volt. A feldühödött nép *gyilkos, gyújtogató* kiáltásokkal rohant utána, megrugdosták, leköpdösték, kalapját leütötték a fejéről, ha katonaság nem védi, agyonverték volna. Pedig ez az ember szerette a népet, s nem tartozott a közműn erőszakos pártjához. A haditörvényszék halálra ítélte, átadta négy katonának, s azok rögtön ott egy üres telken agyonlőtték.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Mozzanatok. A világért se akarjuk *túltengetni* a politikát ebben az újságban, eddig se tettük, ezután se tesszük, de hivatásunk lévén szemmel tartani mindazt, a mi érdekes, bizonyára a politika érdekességei mellett is szabad néha egy perczre megállanunk. Már pedig, hogy ezen a héten voltak érdekes napjai a politikának, azt bizonyára azok is elismerik, a kiknek nem minden érdekes, a mi politika. Az új kormány be-

mutakozó napjának eseményeitől például azok is alig tagadhatják meg az érdekességet, a kik már — semmi iton és módon se tudták bejutni a mozgalmas látványosság nézőközönségébe. Mert olyan ember, a ki nem is kívánczolt volna ott lenni, aligha lehetett sokkal több Budapesten, mint a hányak valóban sikerült ott lennie. Az ülés sok érdekes mozzanata között bizonyára kevés maradt bőséges kommentár nélkül. Egy pár karakterisztikus momentumot azonban érdemes talán még kihalászni. Ilyen sajátos és jellemző mozzanat például az is, hogy az új kormány az ellenséges indulatoknak sokkal gyöngébb viharában tudott bevonulni a képviselőházba, mint a mekkora gróf Hédervárt az utolsó előtti miniszterelnöki bevonulása alkalmával fogadta. Pedig akkor egy hatalmas, nagy párt állt a háta mögött, most pedig nincs egy szál katonája. Mi az oka ennek a jelenségnek? Úgy véljük: épen ez az oka. A *védtelenség* nagy védő erő ott, a hol vele szemben — férfiak állanak. Ez új kormány bizonyára nem népszerűbb a parlamentben, mint a milyen volt az első Khuen-Hédervárt kabinet. De a népszerűtlensége most megtoldódott — a néptelenséggel is és ez megkötötte, megfektette a képviselő urak haragját. Úgy érezték, hogy háromszázan nem vethetik rá magukat hat emberre és ebben az érzésben talán nincs is semmi rösteleni való. — Egy másik észrevéni való dolog is volt ezen az ülésen. Talán soha se történt még minálunk, hogy egy új kormány bemutatkozásán az elődje olyan teljes számban jelen lett volna, mint ez alkalommal. A távozott miniszterelnökök és miniszterek rendszeren nagy színetet tartottak, a míg részánták magukat, hogy a bársonyszék után visszaüljenek a képviselői padba. Volt miniszterelnök — például báró Bánffy Dezső — a kinél ez az átmenet esztendőig tartott. A most távozott kormány volt tagjainak politikai működését ez az átmenet a miniszterségből a képviselőségbe egy perczre se szakította meg. Úgy kell lenni, hogy ezek a férfiak a maguk politikai hivatása szempontjából nem tartják túlságosan vagy épen döntő fontosságúnak, hogy — milyen ülésen ülnek: a bársonyszékben-e vagy a képviselői padokban!

Egy eljegyzésről. Egy harmincznyolcz esztendő leány rövidesen férjhez fog menni egy negyvennyolcz esztendősről. Ha egy leány harmincznyolcz éves korában megy férjhez: ebben mindig van valami gondolatot keltő. Ha a leány e mellett gazdag és szép is, illetve egykori szépségének többé-kevésbé frissen maradt nyomait őrzi az arcán, az esete annál inkább megmozdítja a gondolatunkat. Halk és méla érzések rezdülnek meg a lelkünkben. Az előkerülő menyasszonyi fátyol himzett virágait kissé meghervadttnak látja és könnyek nyomát keresi rajtuk képzeletünk. A ki harmincznyolcz esztendősről korábban lett csak menyasszony, annak már ökvetetlenül megvolt a maga hangos vagy esőndes tragédiája vagy martíromsága. Egy gazdag és szép leány fiatalabban is kap férjét. Sőt fiatalabban — hamarabb. Ha tehát ennyi ideig várakozik, akkor vagy sirat egy valakit vagy — együtt vár valakivel és így temeti fiatal éveit. Klementina belga hercegnő esete, mert hiszen róla van szó, tudvalóleg nem is csak az egyik és nem is csak a másik, hanem — mind a kettő. Először siratta a fiatal herceget, a ki először dobantotta meg a még félig gyermek hercegisasszony szívét és a ki — meghalt egészen ifjan. Jött egy másik herceg és a királyleány síró szive megint földért, de boldog most se lehetett. Először a halál állta boldogsága útját, másodsor az élet. Lipót belga királynak döntőbb volt az, hogy Napoleón Viktor herceg nem kedves a francia köztársaságnak, mint az, hogy kedves a gyermekének. A szomszéd barátságáért földőzta a leánya szívét. A hideg, ősz király már meghalt. Szive, a mely oly nehezen mozdult meg: végtelenül megállt. Az akadály, a mely közel húsz esztendőig állt a szerelmesek között, elmúlt. De — a húsz esztendő is elmúlt. És bizonyára nem mulhatott el nyomtalanul. A fiatalágot magával vitte. Magával a szemek deris ragyogását, a jövő

mérhetetlenségének boldog illúzióját, megszántotta a sima homlokot és a mélaság szelid fájdalomát hintette a szívekre. Két meggyötört szerelmes végre megfoghatja egymás kezét, de már szívükben megkondul a kérdés: van-e annyi öröme még a jövőnek, a mennyi megsiratni valója a múltnak?

Szépirodalom és általános műveltség. Egy dán feminista író — nem írónő, hanem férfi író — egy folyóiratban a férfiak antifeminista érzésének egy új motivumát igyekszik leleplezni. Természetesen nagyon tendenciózus, de nem érdektelen fejtegetéseiben azt akarja bebizonyítani, hogy a férfiak nemcsak azért ellenzik a nők minden ténre való teljes «fölszabadulását», mert a verseny megnövekedésétől félnék, hanem — több-kevesebb öntudatossággal — még egyébtől is rettegnek. És ez a férfiműveltség roppantul fogyatékos voltának kérelhetetlenül bekövetkező leleplezése. Könyvkereskedőktől beszerzett adatokkal bizonyítja ugyanis, hogy a nők sokkal többet olvasnak, mint a férfiak. Igaz, hogy ennek a többnek túlyomó nagy része a szépirodalom termékeire és a szépirodalomhoz közel álló műfajokra esik: de egy jó regénynek vagy igazán szép verseskönyvnek az olvasása nem gyarapodása-e a műveltségnek, nem csiszolódása-e az elmének és a léleknek? Nem csupán a tételes ismeretek megszerzése adja a műveltséget, hanem a gondolkodásnak, az érzéseknek és az izléseknek pallérozódása is, a minek a szépirodalmi alkotások olvasása rendkívül hathatós munkálója. A míg a nő előtt jóformán minden tudományos pálya és a pályák előkészítésének minden iskolája zárva volt, jóformán a szépirodalom volt egyetlen lelki tápláléka, művelődésének kizárólagos forrása. Viszont ez az állapot a férfiak tálcán hozta a mentséget, hogy «ilyesmivel» ne foglalkozzék, mert neki «komolyabb és súlyosabb» olvasmányokra kell az ideje. Egész odáig fejlődött a dolog, hogy a szépirodalmi munkák olvasása — az író szerint csak három ország: Franciaország, Anglia és — *Oroszország* kivételével — női foglalkozásnak vagy szórakozásnak ismerődött el és a művelt jelzére a legnagyobb mértékben igényt tartó urak is föltelve érezték meg érik is magukat az alól, hogy a világ legnagyobb szépiroinok vagy poétáinak csak egy munkáját is elolvassák. Ezt — a feleségükre vagy a leányaikra bizzák. A világ azonban egy nagy fordulat jegyében áll. A «komolyabb és súlyosabb» könyvek bibliotékája a nőnek is megnyílt: ő is lehet tudós, tanár, orvos, ügyvéd, a mivel megadatott neki a *kontrol* lehetősége, hogy ezek a könyvek valóban teljesen fölöslegessé és elvetendővé teszik-e — amazokat?

A MESSENGER BOY.

Semmi kétség, hogy az eredmény nem lesz a szépirodalom kiközösítése. Tudományos és szak-könyvei mellett a nő mindig olvasni fog regényeket, novellákat és verseket is nem kisebb gyönyörűséggel és nem is kevesebb lelki haszonnal, mint azelőtt. És az eredmény az lesz, hogy a nő igenis beszélhet a férfival a művelt élet minden témájáról, de a férfi hozzászólási képessége, mondjuk őszinte szóval: a műveltsége korlátoltabbnak kisebb terjedelműnek fog kiderülni és bebizonyulni. Már pedig nem érteni valamire, tájékozatlannak lenni az általános műveltség bármely területén, bizonyára *fríusú dísznek* se alkalmas.

A katonáskodás. Talán három esztendeje annak, hogy Pitreich lovag, az akkori közös hadügyminiszter, a legénység használatára könyvtárak beszerzését rendelte el a kaszárnyákban, most meg azt olvassuk, hogy a jelenlegi közös hadügyminiszter, báró Schönaich mindenütt tanfolyamokat kíván létesíteni a katonák iskolai oktatására. Az analfabétákat irni-olvasni tanítják, a kik pedig már ezzel a tudománnyal kerültek a katonasághoz, azokat továbbképezik. A múlt héten sokat emlegették az aradi helyőrség új parancsnokának beköszöntő beszédjét, a melyben béke idején a katonák minden ténre való erkölcsi és tudományos oktatását jelölte meg a tiszt hivatásának.

A HORDÁR.

A VETÉLYTÁRSÁK.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Írók, színészek és egyéb csirkefogók. Könyvének már a címe is rávall *Heltai* Jenőre, az elmesés, könnyed, vidám filozófus íróra, a ki csak úgy játszik azzal, a mit s a miről ír, kiesűfolja alakjait, el nem árulja a világot sem, hogy komolyan vesz bármit s bárkit is s talán röstelné is, ha észreveszük, hogy ironikus semmibehevésének komoly háttere is van: egy bohommáival teljes, okos, elnéző, megértő és kissé lenéző életfilozófia, a melybe talán egy kevés félig-meddig rejtett keserűség is vegyül. *Heltai* Jenő nagyon okos ember, tudja, hogy az írótól elsősorban azt várják, hogy jó mulattató legyen. Ő tehát elvet minden nagyképűsködést s csak mulattatni akar, de úgy, hogy maga is mulat mellette és pedig alighanem leg-

jobban azon mulat, a kit mulattatni akar: az olvasóján. Novelláiban azokról az emberekről szeret legjobban írni, a kik nem akarnak semmi egyebet, mint mulatni; legkedvesebb alakjai a csinos, vidám, könnyelmű színházi nők s a körülöttük rajzó dongók: színészek, újságírók, gazdag vagy gazdagnak látszó fiatalemberek. Ezeknek egész élete a szerelem körül forog — nem a szenvedélyes, tragikus, nem is a naiv, lírai szerelem körül, hanem a körül a vidám, könnyven vett és mindent könnyen vevő szerelem körül, a mely a színpadi öltözökből kezdődik és lehetőleg rövid lejárata kötődik. Micsoda józú dolgok történnek itt! Hogy körülveszik azt a tapasztalatlan, de gazdag mecenást, a ki egy kóristalány kedvéért először megy fel a színpadra! Micsoda forradalmat kelt egy gyűrű, melyet egy harmadrendű csillag kap a bárótól! Csupa efféle dolgok: léhaságok, apró haszontalanságok, semmi sincs tökéletesebb, mint a komoly, tisztes erkölcs, a mely kicsit eszavája is a fejét az ilyeneknek. De lehetetlen haragudni ezekre a léhaságokra, — s ez teljes-tökéletesen az író érdeme, a ki olyan szeretetreméltóan tudja kis történeteként elmondani, olyan jól elmulattat velük, hogy rá sem érünk a fejünkbe, ha még oly szigorú erkölcsbírók volnánk is. Ez Heltainak saját külön írói művésze, a mely két forrásból táplálkozik: abból az egyéni szeretetreméltóságból, a mely minden írásából, akármennyire elrejtőzik is az író a mögé, a mit ír, akaratlannal is előugrik és finom, kristályos forma-művészetéből, a mely úgy tünteti fel minden munkáját, mintha csupa játék volna, holott a pontosan figyelő meglátja, mekkora intelligencia eredménye. S hogy ezt az intelligenciáját olyan jól elrejti, épen ebben van hatásának titka; nem érezteti velünk soha fölényét, a mi mindig kényelmetlen dolog. Úgy beszél hozzánk, mint egy kedves modortól, jó cimborától, a kinek csak a mosolygó szeme mutatja, milyen okosság van mulatságos szavai mögött. S hogy milyen finom és jóízű, semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy bár majd mindig olyan körökben forog, a melyek úgyszólván maguk vetik fel a kényes dolgokat, mindig diszkrét és illedelmes marad, nem mond egy szót se, a melyt el ne lehetne mondani akár a legkényesebb társaságban is. Ez a — hogy egy divatjátul szót használjunk — világias vonás egyike legszívesebben tulajdonságainak, mert mindig érezzük, hogy nem magára kényszerített modor, hanem természetéből folyik. Van kötetében néhány

párisi emlék. — ezeket a diszkrétül elfojtott, de folyton érezhető lírai érzés, a fiatalkori bohóságokra való melancholikus visszaemlékezés teszi vonzókká.

Shakespeare drámái hazánkban. Drámák és színdarabok mulatniak érdemes kutatója, Bayer József nagy kétfoldos műben gyűjtötte össze és szedte rendszerbe azokat az irodalmi és színpadi adatokat, melyek Shakespeare vonatkozásnak. Rengeteg anyagot dolgozott fel tiszteletreméltó szorgalommal és tárgyismerettel; sorsa veszi Shakespeare minden drámáját és összeállítja az első magyar említéstől fogva egész máig a róla szóló kritikai megemlékezéseket, forrásait, előadásait s azok hatását, előadói, szóval az összes reá vonatkozó adatokat. A végén pedig függelékül adja Shakespeare drámáinak időrendjét hazánkban. A munka természeténél fogva nem a nagyközönség számára készült, hanem a kutatók számára való anyaggyűjtésnek s lelkiismeretes adatgyűjtésével, áttekinthető csoportosításával nagy szolgálatot tesz a Shakespeare-re vonatkozó kutatásnak.

Katona Iván versei. Egy időnek előtte, 23 éves korában elhunyt fiatal embernek, Katona Ivánnak hátrahagyott verseit gyűjtötte össze a baráti kegyelet. A versek arra vallanak, hogy a halál ezúttal csakugyan egy sereg szép ígéretet tett beváltatlanná: Katona Iván, ha nem volt is még kész, kiforrót egyéniség, ezekkel az ifjúkori verseivel is sikert aratott volna, vagy legalább is fölébresztette volna maga iránt a rokonszenves figyelmet. Most még hatások alatt állt, versei magukon viselik azokat a nyomokat, melyek meg szoktak látszani majd minden fiatal költőn. Uglátszik, különösen Heine hatott rá erősebben. De az már megérzik legtöbb versén, hogy vannak olyan hangjai is, a melyek teljesen sajátjai, hogy a mit eddig csinált, az nem mérteke képességeinek s hamarosan teljes kifejlésre jutott volna. Egy-két költeménye a kötetnek már fogalmat nyújt arról, hogy kiforrása után milyen tisztán és hangzatosan szólhat volna dalai. Így a kötet szomorú érzéseket kelt; egy töredékben maradt élet emlékeztető jele s egy-egy tükör, melyet a végzet nem engedett a maga teljességére jutni.

Kalászk. Lágler Sándor kölesdi evangélikus lelkész papi pályája negyvenedik évének betöltése alkalmára kiadta alkalmi, nagyrészt temetési beszédei közül azokat, melyek akár tárgyuk általánosságban érdekelték, akár az alkalom nagyobb jelentőségénél vagy egyéb okoknál fogva szélesebb körök

figyelmére tarthatnak számot. A szerző mint egyházi szónok szép hírnevet szerzett magának s a kötetben összegyűjtött 49 beszéd gondolatokban gazdagságával, formai gondosságával, előadásának közvetlenségével kiválóan megérdemelt egyházi irodalmunk újabb termékei között.

Évkönyv. Az izraelita magyar irodalmi társulat az idén is kiadta szokásos évkönyvét **Bánóczy József** szerkesztése alatt. Számos érdekes közlemény van benne ismert nevű írók s tudósok tollából, majd mind a színdarabok s jelen helyzetére vonatkozóan; van köztük néhány szintén zsidó vonatkozású szépirodalmi közlemény is.

A 'Jó Pajtás', Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja január 30-iki számában közli **Endrődi Sándor** versét, **Szemere György** elbeszélését, **Sebők Zsigmond** mulatságos macskörtörténetét **Dörögő Dömötör** automobil-utazásáról, **Elek** apa csali meséjét, **Benedek Elek** regényfolytatását, **Sebők Gyula** cikkét a fényképezésről, egy tréfas sport-cikket képeket, **Rákosi Viktor** regényét, a szerkesztői izeneteket, rejtélyeket. Mind a közlemények a magyar gyermekirodalom javából valók, csupa derűs, mulattató, nemes szellemű olvasnivaló. A **'Jó Pajtás'** minden vasárnap jelen meg a Franklin-Társulat kiadásában; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványssal mindenkinek ingyen küld a **'Jó Pajtás'** kiadóhivatala (Budapest, IV., Egyetem-utca 4).

Benczúr Gyulának az ezredévi hődotról festett képe, mely a legújabb magyar festőművészet legnagyobb arányú alkotása volt, most megjelent színes másolatban a Könyves Kálmán társaság kiadásában. Benczúr Gyula maga felügyelt a reprodukció készítésére, hogy híven és természetesen legyen visszaadva az eredetinek minden színe és árnyalata s csakugyan a kép nagyon szépen sikerült. A kiadó társaság 56,104 cm. nagyságban, izléses arany keretben bocsátja forgalomba a képet; ára 120 korona, mely hat koronás havi részletekben törleszthető.

Új könyvek:
Irók, színészek és egyéb csirkefogók. Irta **Heltai Jenő.** Budapest, a 'Nyugat' kiadása; ára 3 kor.
Shakespeare drámái hazánkban. Irta **Bayer József.** Két kötet. A vallás s közoktatási minisztérium anyagi támogatásával kiadja a Kisfaludy-társaság Shakespeare-bizottsága. Budapest, Franklin-Társulat; ára a két kötetnek 18 korona.

Katona Iván: Versek. (1905—1909.) Kiadták az elhunyt költő barátai. Pápa; ára két korona.

Kalászk egy negyvenéves papi pályája útszéléről. (Egyházi beszédek.) Irta **Lágler Sándor.** Budapest, Kókai Lajos bizománya; ára négy korona.

HALÁLOZÁSOK.

Ehunytak a közelebbi napokban: Nagyajtai **DARÓ Lajos** földbírtokos, 48-as honvéderőmester, a mezőpogocsai református egyháznak 40 éven át volt gondnoka Mezőpogocsán, életének 86-ik esztendejében. — **Id. dr. HÁVEL JÓZSEF** 48-as honvéderőmester, kir. törvényszéki orvos, jubilaris gyakorló-orvos Zomborban 81 esztendősen korában. — **Gróf RUMBO-ZICHY LÁSZLÓ**, Vasasmegeye volt főispánja, 66 éves korában Grácban. — **Dr. TÓTH ENDRE**, zirci apátsági orvos, a zirci Erzsébet-kórház igazgató-őrfőorvosa, a Zircvidéki Takarékpénztár igazgatósági elnöke, Veszprém vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, életének 62-dik évében Zirczen. — **Uzapaniti és makkfalvi DÓSA BÉLA** gyógyszerész, a szentes középponti takarékpénztár igazgatója, Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának és Szentes város képviselőtestületének tagja 64 éves korában Szentesen. — **SZTESZKÁL JÓZSEF** kanonok, a nyitrai keresztény-szocialista egyesület elnöke 65 éves korában Nyitrán. — **FRÖHLICH PÁL** igazgató-tanító Balassagyarmaton életének 37-dik esztendejében. — **VOGEL ALAJOS**, nyug. kántor, Székesfehérvár városának 45 éven át volt tanítója, a káptalan orgonistája és tenoristája Székesfehérváron 68 éves korában. — **FONÓCÁS FERENCZ** magyar államvasúti irodakezelő életének 61-dik évében Budapestben. — **KÜLAN JÁNOS** ferdőtanácsos életének 65-dik esztendejében Zágrábban. — **BÁTHOR MIKLÓS**, Jásznyárád vármegye jegyzője 31 éves korában Budapestben. — **GRÖN IONÁCS** földművelőmunkás 72 éves korában Budapestben. — **ROSENBERG JAKAB** bádógosmester, 73 éves korában Budapestben. — **BECK IONÁCS** kereskedő 75 éves korában Pápán. — **UMBACH REZSŐ** 67 éves korában Budapestben. — **BÁRTFAI BARTAY ENDRE** gimnáziumi tanuló 17 éves korában Kassán. — **GYURITSKA ISTVÁN** állatorvostan-hallgató 22 éves korában Budapestben.

Özv. micsinyei és benicezi BENECZY DÉNES szül. Kabodó Alózia Réa-ban 86 esztendősen korában. — **Özv. SZTURS ILLÉN** szül. Schnell Emma, életének 68-dik évében Ozd közszégyben. — **Özv. MA-**

nyosy BALINTNÉ szül. Csorba Zsuzsanna 81 éves korában Ráczevén. — **Özv. VADNYA JÓZSEFNÉ** szül. szent-iványi és szilasi Szilassy Flóra 62 éves korában Nagykanizsán. — **Özv. CSURGÓ GYÖRGYNÉ** szül. bedői Markos Márta, néhai Csurgó György görög-katolikus rutén lelkész, volt 48-as honvéd ővezégye 74 éves korában Taracsakra szán. — **Özv. GAZDÁGÓ KRISTÓFNÉ** szül. Gajzágó Mária Abonyban 75 éves korában. — **KRASANSZKY MIHÁLYNÉ** szül. Eysenmann Teréz 68 éves korában Szépfalun. — **HALÁSZ MARGITKA**, Halász Gábor posta- és távíró-főfelügyelő 15 éves leánya Kolozsváron.

EGYVELEG.

* **A föld leghidegebb pontja.** Vladimir Borsow orosz festő Nowaja-Semlján Matotschkin mellett egy barlangot talált, melyben egy nyílásokkal ellátott edényt látott. Ezen edényben két termométer volt elhelyezve, melyeket Hans Höfer osztrák tudós 1872-ben tett oda, hogy a barlang hőmérsékleti viszonyait kitanulmányozhassa. E hőmérőkön 85 foknyi hőmérséklet különbség mutatkozott, úgy, hogy Nowaja-Semlján a föld leghidegebb pontjai közé kell sorolnunk. (G. L.)

A valasztatot kedvelőknek és minden fegyvert viselő embernek figyelmébe ajánljuk Nowotny J. fegyvergyáros mai számunkban megjelent hirdetését. A cég megbízhatóságának már ezáltal tanujelét adta. Árjegyzék lapunkra való hivatkozás mellett készséggel ingyen és bérmentve küld. Címze: Budapest, Nagymező-utca 21.

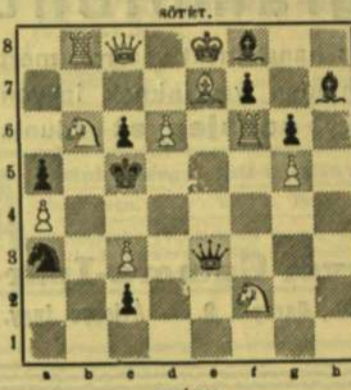
Csiperkőzsa. Ha kiülünk stb. Nem salak, de nem is nemes érc egyik sem, se hideg, se meleg minden-napi dolgok, egyhangúak és laposak.

Szilveszter napján. Hogy lehet ilyen csipp-csapp semmisséggel a nyilvánosság elé kíváncsnia?

Csókok koldusa. Kései nyár. Szeretnők a versek szerzőjének egyéb dolgait is látni. Ez a kettő nem egészen a kedvünkre való ugyan, de minden este figyelemreméltó.

SAKKJÁTÉK.

2677. számú feladvány Berger Jánostól, Grác.

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad

KEPTALÁNY.

Az 1-ső számban megjelent képtalány megfejtése: Kegyelemkenyérhez kevés fog is elég.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SVACZI SELYEM vámentesen a házhoz!

Kérjen mintákat újdonságainkról, felvételben, fehérben és színesben Bienne, Cachemire, Shantung, Duchesse, Crêpe de Chine, Côtelé, Messaline, Mousseline 120 cm széles, méterenként K 120 és féljébb. Bárony és plusz ruháknak és blúzoknak stb. ugyancsak hímzett blúzok és ruhák batiziban, szövetségben, vászonban és se-lyemben. Csakis szavatolton szolid selyemszöveteket árulunk, közvetlen a magánvevőknek bérmentve és el-távolva.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájc.) Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

BRAZIL-SAVANNA-MANILLA-RUM

használik az egész földkerekségen egyetlen megbízható és bevált magyar gyártmány.

Kapható mindenütt 60 F, 1 K 10 F és 2 K 20 F-ért

MEGBIZHATÓAN JO ÉS JUTÁNYOS

Gessler Siegfried, Budapest Altwater-ltkör gyárából.

Világot uráló két elválaszthatatlan fogalom a női szépség és a **Leichner-féle arcz-puder**

a legjobb és legáltalánosabban arcpuder, az arczok úde, rózsaszínű és friss, fiatalos színt ad, nem vehető észre azon, a ki használja.

Hasonlóan híres jelölések: **Leichner** Hermelinepu-derje M. 3 és 1.50. Aspa-sia-puderje M. 4. Min-dig csak **Leichner-féle pudert** kérjünk Kapható zárt dobozokban minden illatszerüzletben és a gyárban: **Leichner L. Berlin SW.** Schützenstrasse 31.

Salvator

A Bőr- és Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás

Kitűnő sikerrel használhatók vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és léleg-zési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Kapható áruházi-kereskedésekben vagy a **Sauze-Lépezki Salvator-Ország-Vállalatnál** Budapest, V. Radófy-rakpart 6.

Technikum Mittweida

Igazgató: A. Holst, tanár. 19073 (Szék királyi.)

Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művészek kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és pépépi laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Valódi nemes harezli kanári madarak.

Kitűnő és szorgalmasan éneklő hímek darabja 10, 12, 15, 18, 20 és 25 korona, tojászsömőstények darabja 3 és 4 korona. Elő megérkezésért szava-tolok! A legmenezőbb minőségű garancziák. A szállítás, miután a csomagolás a legelőszárítottban eszközöl-tetik, a legnagyobb hidegben is történhetik.

NEUMAYR PÁL Zalaegerszegen.

Kaliforniai Fűgészorp **CALIFIG**

természetes, kellemes hashajtószer, mely enyhe és mégis biztos hatásánál fogva különösen gyenge természetű embereknel, aszsonyok s gyermekeknel bevált. Rendkívül kellemes íze, tiszta, mindig egyetlenes elő-állításánál fogva ajánlatos időnkénti és állandó székrekedés, vagy emésztési zava-rok, valamint étvágytalanság esetén, amikor orvosok is ajánlják. Vásárlás-nál ügyeljen a „Califig” védjegyre.

Kapható minden gyógyszer-tárban. Nagy üveg 1 kor. Kis üveg 2 kor.

SANITÁS SZOBAGÖZFÜRDŐ

hozason tölem azonnal **8 napi próbára**

aki csúsz, köszvény, ischias bántalmait ellen már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részletfizetésre. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. **FÖRSTNER ALADÁR**, Budapest, xxx VII 17: Alsóerdősor 30. szám. xxx

Beteg Ön??

teljesen ingyen **50,000 beteg**

kur-Instytut „Spiro spero“

Ha köhögésben, nehézlégzésben, makacs torokváltásokban, mell-és hátsó részben, lapoczkafájásban, éjjeli izzadásban, gyakori kéz-és lábhidegségben, vértüszésben, légeszűrőrekesben, gyakori heves és szabálytalan szívrovánban, mely erős szorongással van egybekötve, hiányos alvásban, rossz emésztésben stb. stb. szenved, kérje azonnal a mi legújabb 88 oldalnyi füzetünket, melyet

küldtünk meg. Nagyszámu hála- és elismerőleveli van benne, továbbá mindaz a tapasztalás és megfigyelés, a melyet közel 30 évi specialis gyakorlat alatt, több mint

keresése alapján gyűjtöttünk. Ez a kezelési mód ezer meg ezer betegnek megkönnyeb-bülést és végül teljes gyógyulást hozott, a kik már rég nem hittek javulásban s a kikről az orvosok lemondottak. E módszernek semmi köze titkos szerkekhez, sőt, a hogy a betegeknek bemutatott, a fizikai gyógyászat legkiválóbb mestereinek ta-nulmányából levont eredmény. Megkeressék az alábbi címre

Niederlössnitz, bei Dresden Schulstrasse 271/A.

Kitünő!

Miczi! Ugye mikor réggel fölérdesz, legelső gondolatod én vagyok.

Bíró! Nem édesem! Leg-első gondolatod, a Sztraka-Menthol-fogszippon, a melyel számat naponként kimosom, 3 darabot bérmentve küld: Sztraka gyógyszerész, Mohol.

Kérjen mindenütt Attila - cipőt!

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — **Ára 1 korona 20 fillér.** — Kapható minden gyógyszer-tárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispesten. * * * * * Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítást.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet

FOGAK és teljes fog-sorok szájpadiás nélkül.

Aranyfogkoronák, aranyhídak és mindennemű kancsok fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek el-távolítása fölélegesen. Tartós porcelán- és arany-tömészek. Foghasítás teljes érzéstelenítéssel, 10 órával. Vidék-től 1 nap alatt kielégítetnek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és **MÁRFAI** néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Litt.)

Hirdetések felvételnek Blockner I. hirdető-irodájában, Bpest, IV., Sütő-u. 6.

Tifania

Györgzőmosógépek, ruhamangorlók, facsarók

utóélethetetlen minőség és teljesíthetőség tekintetében! Legelőszárított árak. Katalógus ingyen és bérmentve. Képviselek keresteknek.

TITANIA-MŰVEK, WELS, O-Oe. No.9/A. Magyarországi vezérképvisele: Takács Oszkár, Budapest, VI., Nagymező-utca 49. szám.

Ridikül a legnagyobb vá-lasztékban kapható

Papek József büröndös és finom bőr-ár készítőnél Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Divatos női kizitáskák kizárólag jobb ml-lásokban és .. nőségben ..

INGYEN

esetleg
egy millió korona,
ki nálunk részletfizetésre
gramofont
és hanglemez vásárol, mert
minden vevőnknek ingyen
egy **sorsjegyet** adunk.

Magyar Camera-Ipar
Bpest, VII., Garay-u. 9. — Árjegyz. ingy.

TÖRLEY PEZSGŐ.

Ha őszül a haja,
ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szor,
mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadságter, Sétány-utca
sarkán.

Kovács Henrik és Tsa

női divatruháza (volt Perl és
Budapest, Klein utóda
már is előnyösen
ismert IV., Bécsi-utca 5. XXXXXXXXX
Angol és francia női divatkelmék, mosók, selymek,
bársonyok, plüszök, csipke és csipkeszővetek, vásznak,
szabókellékek a legújanyosabb árban kaphatók.
Minták bérmentve. 20 K-n felüli rendelés portómentes.

Csak a jó

terjed gyorsan. ::
Rövid idő alatt a
Hamurosta
a háztasszonyok ked-
vence lett. — Mert
tisztá, gyors, tűzbiztos,

kényelmes és óriási idő-
megtakarítást jelent.
A fújatás, lóbalás, folyó-
sodás, menés felesleges. Ha
megkísérel, hálásan tovább
ajánlja. Kérjen azonnal
képes leírást Müller
H-tól, Budapest, IV,
Aranykéz-utca 8. sz.
Kérje minden háztartási
üzletben. Ára K 2.80.

OLCSÓ cseh ágytoll!
5 kiló: új, osztott 12 K, fehér
pehelypánsz szőtt 18 kor.,
24 K, hűdőr pehelypánsz
szőtt 30 K, 36 K. Szállítás
portómentesen, utánvét.
A kicserélés és visszavétel
portómentesen ellenében
megengedjük. 12484
Benedikt Sachel,
Lobes Nr. 60,
Pilsen mellett, Böhmen.

BUTOR

izlése és szolid kivitelben,
teljes lakberendezések kész-
pénzvagy részletre kapható
Sárkány J
butoriparosnál, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 26. sz.
műhely és raktár.

LEGUJABB!! Automatikus ismétlő zsebpisztoly

Steyr-Pieper 1909-es minta. .

Cal. 6.35 mm vagy 7.65 mm.
Ára
6.35 mm
vagy
7.65 mm
db nagyságban
K 80.-
(havi részlet
4 kor.)
6 koronás
havi részle-
teken tör-
lesztve ára
K 72.-
Saját gyártmányú vadász-
fegyverekről árjegyzék in-
gyen és bérmentve. :: ::

Ezen pisztoly rendkívül szolid konstrukciója és a hozzá felhasznált anyag elsőrendű volta
folytán teljes az eddig létezett összes ismétlő-pisztolyokhoz. A pisztoly a széri
fegyvergyártásban a legnagyobb pontosságú készült és ezenkívül minden példány saját
fegyvergyártásban a legpontosabban belövetik. Az összes ismétlőpisztolyok kö-
zött a legkisebb terjedelemmel bír és a 6.35 mm calibertű pisztoly súlya 330 gr.,
hossza pedig 115 mm. Különös előnye pedig abban rejlik, hogy a csőve lehajlik és
hogy a töltények elmozdítása teljesen veszélytelenül történhetik. A véletlen elvétel
gázolás biztosítására az eddig létezőkénél sokkal egyszerűbb és hatékonyabb
folytán teljes az eddig létezőkénél sokkal egyszerűbb és hatékonyabb
folytán teljes az eddig létezőkénél sokkal egyszerűbb és hatékonyabb
folytán teljes az eddig létezőkénél sokkal egyszerűbb és hatékonyabb

Megrendelési iv.
NOWOTNY J. fegyvergyáros budapesti telephénel BUDAPEST,
VI. kerület, Nagymező- utca 21. szám.
Eszemmel megrendelek egy példány Steyr-Pieper ismétlőpisztolyt 6.35 mm öbnságyságban
(nem kívánt törlendő) korona értékben, fizetendő — koronás havi rész-
letekben, a szállítástól kezdve Budapest, Nowotny J. cégénél. A szállítási költségek a
megrendelőt terhelik, az első részlet utánvét. Két havi részlet elmulasztása a teljes vé-
telárátérítést egyaránt esedékessé teszi. A teljes kifizetésig a szállított tárgy a cég
tulajdonjoga fennáll. Teljesítési hely Budapest. Per esetén bármely budapesti kir. járás-
bíróóság illetékes.
Lakóhely: — Posta: —
Név és foglalkozás: —
Kelet: V. U.

TÁTRALOMNICZ

:: *A legmodernebb téli sporttelep. :: Ideális új bopálya. Külön rodlí és skeletonpálya. Első-rangu ellátás. A Palota - szállóban minden modern kényelem. Köz-ponti fűtés, villamos vi-lágítás. Lift. :: Elő- és utóidényben kedvezmé-nyes árak. Prospektus.*

FELÜLMULHATATLAN,

mert asszonyok, leányok tisztá, fiatal,
üde arcot kapnak pár nap alatt, ha a
mármárosi
LILION-ARCZKENŐCSÖT
használik. Nem szabadna oly háznak lennie,
a hol este, reggel nem a csodás hatású — mármárosi

LILION-SZAPPANNAL

mosakodának. Kis tégely 1 korona. Nagy tégely
2 korona. Szappan 80 fillér. Lilion-puder (3 szín-
ben) 1 korona 20 fillér. — Egyedül készítő:

Dr. REISMAN ÖDÖN

gyógyszertára, Mármarossziget, Erzsébet-főter 11.
Postai rendelések még asnap ellátótnak.

BÁLBA + Soványság. +

menés előtt ha a Salinil-t
használja, nem izzad át
hónaljál ruhája. Igy csip-
ke-selymbluza új marad
— a nyár is. A
Száp, telt testidomokat, gyönyörű
kelet verhet törvényileg védett,
«BUSTERIA» erporunk ál-
tal, arany éremmel kitün-
tetve: Párisban 1900, Ham-
burgban 1901, Berlinben 1903.
Hozis 6-8 hét alatt egész 30 fontig.
Szigorúan szolid, nem árt-
tás. Számos közzévettylvá-
nitás. Bőhoza használati utsi-
tással 275 K. A pénz postalau-
ción beküldése, vagy utánvét
mellet, beleértve portó is. Hygie-
nische Institut Dr. Franz
Steiner & Co., Berlin 57.,
Königsgrützerstr. 66. Leraát
Magyarország részére: Török J.,
gyógyszertára Budapest, VI.,
Király-utca 12. szám.
CSITÁRY gyógyszeráról,
Berhida (Veszprém-megye).

„Iró angyal“ gramofon

gépek és lemezek.
SCHMID NOVÉREK-nél
Budapest, IV., Kigyó-tér 1. SZ. (Király
bérpataja.
Választékküldemények, kedvező lemezcserre fivétel. Ár- és
lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

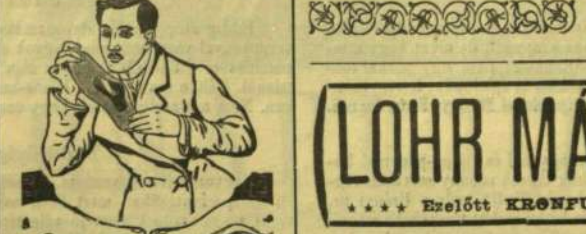
Téli fürdőkúra.
A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nagy-szállodájában és Thermal-szálló-
dájában lakás teljes ellátással naponként 10
koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyó-
sók vezetnek az iszapfürdőkhoz. Természetes
forró-meleg kénes források, iszapborogatások.
Prospektus küld a
Szt.-Lukács fürdő Részvénytára, Budapest, Buda.

Nincs többé elgörbült test!

Ha az én utól nem ért, a legismertebb orvosok által aján-
lott Orthopad-támasztó fűzőmet használja. Menésben köny-
nyű és hygienikus! Váttatás nélkül elfüdi az egész elgör-
bült. Pórdén novésre hajlandó iskolás gyermekeknek
nékülkülhetetlen mentő- és óvószóke! 30 éve fennálló
testgyógyászati múltjának emblema a legkülönbözőbb technikai
kivitelben és méreket árak mellett készítenek, továbbá:
egyenestartók, járókérsülékek, műlábak és műkezek,
cs. és kir. szab. KELETI-féle sérvkötők, haskötők.
Uj! Gummi-görsérharisnyák
varrat nélkül, valamint a betegpótláshoz szükséges esz-
közök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
KELETI J. orvos-sebész műsörök és
gummiárak-gyára 1111:
Budapest, IV., Koronaharaszeg-utca 17. szám.

ASTHMA

Mellszorulást és rövid lélegzést
azonnal megszüntet a **Dr. Elswirth**
Astma-Astma Por,
mely számos orvos és gyógyult által el-
van ismerve.
Probaküldeményt ingyen és bérmentve küld
Török József gyógyszerára, Budapest VI., Király utca 12.
Nagy doboz ára 3.— korona. Kapható minden gyógyszerárban.

Dr. Högyes-féle

impregnált asbest talpbetét
acélszögöl. Párja 4 kor., acél-
szögöl nélkül 2 kor., II. 1 kor.
Széküldés utánvét mellett. — Az
acélszögölre egy Dr. Högyes-
féle asbesttalp van festve,
mely a láb kellemesen és bizto-
san nyugtat. A járást rugalmasá-
 teszi és a kitérítést járást köz-
ben. Ludaltalpak részére nékül-
lözhetetlen. Wien, I., Domi-
nikanerbaatei 21. Gazd-g
— asbest-árraktár.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy.
Turista-
fluid.
Rég bevált aromikus
bedörzsölés az in k és iz-
mok erősítésére és edzésére.
Turisták, kerékpárosok, va-
dászok és lovasok által siker-
rel használva elő- és utó-
erősítőre nagyobb turák után,
mint segítőszer kósvány,
rheuma, icchias, zsábanál.
Egész üveg ára K 2.—
Fél üveg ára K 1.20.
Kwizda-féle FLUID
valóban kapható a gyógyszer-
tárakban. — Főraktár:
Török József gyógyszerár-
nál Budapest, Király-utca 12,
Andrássy-ut 26.

Ha luddalpa van! fáj a lába!

KÉRJE a szakorvosok által ajánlt szabad. Laufer-
ludaltalpi prospektusát. — Egyedül készítő
SZÉKELY ÉS TÁRSA
ortopéd cipő-készítő
Budapest, Muzeum-körút 9.
Képes árjegyzék
mindenütt el-
pókról ingyen.

LOHR MÁRIA

Csipke-, vegyszeti tisztító és festéskész-
intézet. Gyár: VIII., Baross-utca 85.
Fióküzletek: IV., Eökl-út 6. VI., Andrássy-út 16.
VIII., József-körút 2. IX., Calvin-tér 9. V., Harmi-
csad-utca 3. VI., Teréz-körút 39.

DÁVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára
Budapest, I., Mészáros-utca 58.sz.
Telefonszám 41—48. Sürgőnyezim: Cartonage.
Gőzerőre berendezve.
A magyar kir. dohányjövődék szállítója.
:: Napi gyártás 150,000 doboz ::.

KNUTH KÁROLY

MEKNÖK ÉS GYAROS ::
Cs. és kir. fensége József főher-
ceg udvari szállítója. ::
Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.
Központi víz- és gőzfűtések, légszez- és
vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések,
szivattyúk, víz-erőművi emelőgépek stb. stb.
Tervek, költségvetések, jövődelt előírán-
zatok gyorsan készíttetnek. ::

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folyó 1910. évi február hó 5-én délután 4 órakor központi osztályában
(V. ker., Dorottya-utca 4. szám, saját épületében) tartja, melyre a t. ez. részvényesek
az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.
TÁRGYSOROZAT:
1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zár-
számadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, s az igaz-
gatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadására iránti határozathozatal.
2. Az alapszabályok 51., 70., 89., 91., 92., 98., 99., 101., 102., 105. és 116.
§-ainak módosítása.
3. Öt felügyelő-bizottsági tagnak választása három évre.
Azon t. ez. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat
személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, szives-
kedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1909. évi december
hó végig saját nevükre irt részvényeiket, még le nem járt szelvényeikkel együtt, leg-
későbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben bezárólag folyó évi február hó
2-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. kerület, Dorottya utca 4.
vagy II. ker., Fő-utca 2. sz. alatt) letenni; ugyanott a megvizsgált 1909. évi zár-
számadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 153. §-a ér-
telmében folyó évi január hó 28-ától kezdve átvételtek.
Budapest, 1910. évi január hó 19-én.
Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

A 16-os Browning vadászfegyverek

serétes automata ismétlő fegyver megfelelt és belőtt példányok gyári áron
legjobb nálam szerzhetők be.
Vadászfegyverek
legjobb gyártmányok u. m.:
Nowotny I. Prága, Holland
& Holland, Purdey Scot stb.
Sport és utazási cikkek
rendkívül nagy választékban,
a megszokott szolid árak mellett,
:: legjobban beszerezhetők ::
HUZELLA M. cégnél Budapest, IV., Váci-utca 28. Legujabb árjegyzék
ingyen és bérmentve.

8 nap

elegendő ahhoz, hogy kezei hófehérek, tiszták, simák, puhák s bárszonyszerűek legyenek. A ki a DIANA szappant és DIANA krém hatását ismeri, az tudja jól, hogy ezek a legjobb

kézfinozítók.

Előkelőbb urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak DIANA szappannal.

EREDETI LEVELEK:

Tisztelt Gyógyszerész ur!

Sokat hallottam már az Ön Diana-szappanáról és eddig mindenütt csak dicsegetet hallottam, megpróbálkozom én is vele tehát. Tessék küldeni egy darab Diana-szappant, de olyat, hogy minden szempont és patánomsom elmuljon tőle. Ha jónak bizonyul a Diana-szappan, úgy sokkal többet hoznék és ajánlom is fogom mindenkinek, úgy mint ahogy nekem is ajánlották. Kérem azonnal küldje a Diana-szappant.

Kedves Gyógyszerész ur!

Miután egyszerre elláttam magam Diana-krémmel, Diana-szappannal és Diana-puderrel huzamosabb időre, ezáltal nem kérek ugyan semmit, de szívesen írok Önnek néhány sort azon végtelen kellemes változásokról, mit az Ön bőrápoló szerének köszönhetek. Tudja kedves Erényi ur, engem igazán egész boldoggá tett, mert valóságilag szűz voltam pár héttel ezelőtt tisztaságba menni, olyan vörös volt az arcom és kezem vele volt a bőrom patánaság, ma pedig minden elbizakodottság nélkül merem mondani, hogy kifogástalan szép a bőrom. Hazafias üdvözlőt küldi Mrs. Mary Smith.

Igen tisztelt Uram!

Eddig még mindig alaposan becsapódtam a sokat hirdett holmikkal, de az Ön Diana-szappannal végtelenül meg vagyok elégedve. Alig egy hét, hogy használok s minden csunya patánomsom eltűnt, sőt az orrom sem vörös azóta. Már szívesen szert kaptam, de eredménytelenül. Mégis nevezeték a Diana-szappant a szappanok királyának, mert ideiglenesen csoda hatása van. Nem mulasztatom el, hogy ezeket önnel ne tudassam. Nonschattel Clarisse.

Tisztelt Gyógyszerész ur!

Nagyon szívesen venném, ha néhány sorral megnyugtatóna, hogy szállít-e Ön ide Ábbáziba Diana-specialitásokat, mert félek nagyon az utazásoktól a azt hiszem, Önnek is előnye, ha a levek megmaradnak azon jó véleményről, mint az Önök használt Diana-szerek alkalmazása után bátran terjeszthetnek. Mindaddig remeknek bizonyult nálam és egész családomnál a Diana-krém és szappan, mióta ezeket a kellemes illatu szereket használjuk, nincs szeples arca közöttünk. Várom sorait s vagyok tisztelője Dr. S. J.-né.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arcon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**

Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsás, vagy sárga színben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltetik.)

REKORD kézitáska

Legújabb minta. Erős zerge-, angol saffian- vagy kecske-bőrből minden színben 18 cm magas, 21 cm széles, selyem bélésű, belül tollal 11 zsebével kapható a készítőnél

CSÁNGÓ bőrdíszműves, Bpest, Múzeum-körut 3.

Pérez-, szivar- és bankó-tárcsák nagy választékban. Vidékre a pénz előleges beklűdése mellett portómentesen.

Feketére fest * Hófehérré tisztít

hetenként sok 100 ruhát. naponta átlag 20.000 szálát. kálól.

Ruhák vegyileg tisztítottak HALTENBERGER ruhafestőgyárában

KASSA. — Alapítási év: 1810.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható 13475

Kapható: minden gyógyszerárban.

Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyas gyógyszerárban Aradon, Szabadsg-tér

FÖLDES MARGIT CRÈME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

Köhögés

rekedtséget, hurutot, görcsös köhögést gyorsan és biztosan megszüntetnek az orvosilag kipróbált KAISER-FÉLE MELL-KARAMELLAX a három fényével. 3500 hiteles bizonyítvány a biztos sikeréről tanusztolják. Csomag 20 és 40 fill. Gyógytárakban és drogériákban. F. Kaiser Bregenz, Vorarlberg.

Rendeléseknél szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

BLUZOK PRINCESSÉ RUHÁK

costum és pongyolák FALUDI LÁSZLO Bpest, VI. Andrassy-út 48. Divatlap ingyen!!

BŐRSZEKIPAR

Kendi Antal Bpest, IV. Károly-u. 2.

Angol bőrbutor

renoválása saját műhelyemben.

Ebédlő-székek, írda-fotólok valódi bőrrel. Übutor állványok kárpitozása. Székátalkítások.

KÜLÖNLEGESSÉGI GÉPEK

Cement-töcserepek Cement-türtömbök Cement-falazóéglák Cement-alagöcsök Cement-salakéglák előállítására.

FORMÁK

Vízvezetékcsövek Kerítésoszlopok Ablakkeretezők Katarkövek stb. előállítására.

Különlegességi gépgyár

Dr. GASPARY & Co. MARKRANSTADT Leipzig mellett. Levelezés minden nyelven.

229. sz. árjegyzék díjmentesen.

VASÁRNAPI UJSÁG

6. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, FEBRUÁR 6.

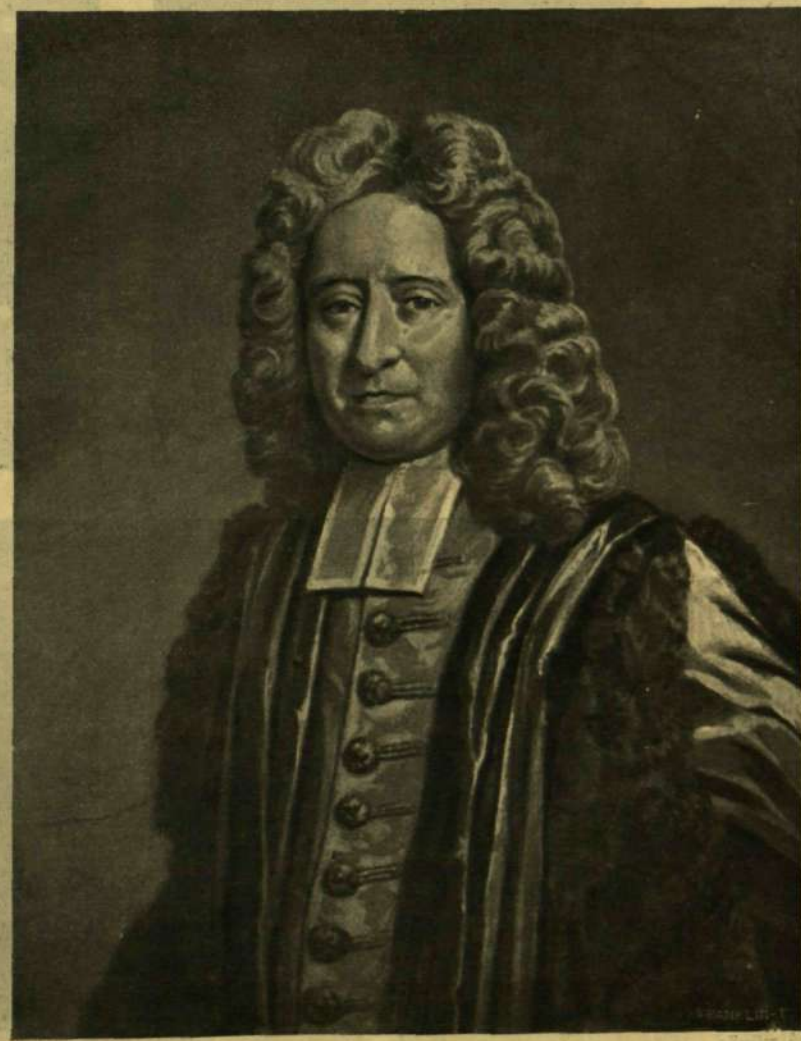
Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A „Világkronika”-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meg határozott viteldij is eszotandó.

ÜSTÖKÖSÖK.

A RÉGI IDŐKBEN tulajdonképeni üstökösbaronáról szó sem lehet. Hiszen a mikor még nem ismerték ezeknek az égitesteknek kozmikus eredetét s egyáltalában az egész világegyetem mibenlétéről vétes felfogások uralkodtak, az emberi képzelődésnek tág tere nyitott s mindenki kénye-kedve szerint nyilatkozhatott róluk. Ma azonban, a mikor az üstökösök kiléptek a mesék országából és a valóságok világában tudományos vizsgálatok tárgyául szolgálnak, joggal esodálkozhatunk a tévhitek változatosságán és az indokolatlan rémület gyors elterjedésén. E jelenség lélektani okait keresve, másra, mint természettudományi iskolázatlanságra nem is gondolhatunk. Csak elvéte foglalkozunk a gyakorlati tudományok eredményeivel s azokat meg nem értve, belőlük hibás következtetéseket vonunk. Bizonyosága ennek, hogy a míg a Halley-féle üstökös előre jelzett érkezése sokakat nyugtalansággal tölt el, addig a január 17-én, ideiglenesen — a míg esetleg más régebbi üstökösökkel azonosítható lesz — 1910 A.-nak nevezett s Johannisburgban felfedezett, derült estéink első óráiban nálunk is jól látható üstökös nemcsak kíváncsisággal, hanem érthető lelki gyönyörűséggel szemlélik, mert erről nem rendelkezvén pozitív megfigyelési adatokkal, a félműveltség balga magyarázatai tisztánlátásunkat meg nem zavarhatták. A történelem által felsorolt összes üstökösök váratlanul feltűnt égi jelenségek voltak, mert ha általában valami rendkívüli eseménynyel hozták kapcsolatba. Valamennyi között a legnevezetesebb a Halley-féle, mert Newton gravitációs törvényei alapján nevének viselője róla mutatta ki először kozmikus eredetét. Visszavértét 1758-ra jelezte, de következtetéseiről sokat kellett szenvednie, a mennyiben kortársainak zöme számításait kalandos kép-

zelgésnek minősítette. Élte alkonyán azonban mégis megértették őt s 1724-ben bekövetkezett halála után az üstökös visszajövetelére már nagyban készülődtek. Csakugyan meg is jelent 1758 december 25-én, s ezzel Halley számításai és feltevései beigazolást nyertek. A XVIII. század ez örökké emlékezetes felfedezése után több mint száz évig, egyéb segéd-eszközök hiányában a csillagászok az üstökösök pályaszámításain túl alig jutottak. A Halley-féle üstökösöt illetőleg másnemű vizsgálatokat különben sem folytathattak, a mennyiben az, hosszan elnyúlt s a mi naprendszerünkön túl terjedő elliptikus pályáját átlag csak 76 év alatt futja be. Legközelebbi visszatérte e szerint 1835-ben volt, de az éjszaki félgömbön akkor is csak néhány napig lát-

hatták. Mostani megjelenésekor, ez évi április 20-án lesz napközben a mellékelt ábrából látható, május második felében pedig földközben. Április végén a kora hajnali órákban már szabad szemmel is láthatjuk, de sajnos csak rövid ideig, mert folyton közeledve Földünkhöz, a Nap elé kerül, tehát csak a nappali órákban fog a horizont felett tartózkodni. Juniusban azonban a Nap teljes megkerülése után az alkonyfényben újból feltűnik, azonban ismét csak rövid időre, — úgy mint az új 1910 A. üstökös — hogy aztán tőlünk nagy gyorsasággal távolodva a világegyetem térségein emberöltőnél hosszabb időre eltűnjék. A déli féltéken, a hol ez évszakban hosszabbak az éjjelek, jóval huzamosabb ideig fog az égen ragyogni.

HALLEY (1686-1742). A KI EGY ÜSTÖKÖS PÁLYÁJÁT ELŐSZÖR SZÁMÍTOTTA KI 1682-BEN.

A transzvaali 1910 A. üstökös pályaelemei ma még ismeretlenek. Eddig mindössze annyit tudunk róla, hogy januárius 17-én volt napközben, azóta pedig esökkenő sebességgel a Naptól éjszakeleti irányban távolodik. A mellékelt csillag-térkép szerint mostanában a Pegasus csillagképben tartózkodik. Az üstökösök legnagyobb része parabolikus pályán mozog, közel 42 km. másodpercenkénti sebességgel. Azok az üstökösök, a melyeknek sebessége ennél kisebb, — mint például a Halley-félé is — elliptikus pályán mozognak, mert a Nap vonzóerejét leküzdeni nem bírják s kénytelenek ennél fogva ismét visszatérni. Vajjon az 1910 A. üstökös is visszajön-e, ma még nem tudjuk, ezt a mostan folyó megfigyelések döntik majd el. Egynéhány hét múlva bizonyára rendelkezünk e tekintetben is adatokkal. Alakjukat illetőleg az üstökösök két részből állanak, u. m. a kerek, néha több részre osztott magból és a csövából, a mely vizont lehet egyenes vagy ívelt, homogén vagy sávós és legyezőszerűen kiterjedt. A csöva kivétel nélkül, — az üstökös-pálya bármely pontjában — a Naptól el-